

۵

یکشنبه ۱۴ اردیبهشت ۹۳

ارشدنیست

27th Tehran
International
Book Fair

کتابخوان

نشریه روزانه
پیست وهفتمین
نمایشگاه بین المللی

■ خرید آثار مرجع برای تجهیز کتابخانه‌های عمومی

■ صحاف: از سایه درآمده ایم

■ باقلوای لبنانی، شیرین کننده بخش بین الملل

■ مشکلات نشر در استان‌ها؛ قصه‌ای که پایان ندارد

■ رامبد جوان: حتماً به نمایشگاه کتاب بیایید

کتاب را به «سبک زندگی» مان بازگردانیم

حجت الاسلام والمسلمین شهاب مرادی؛
رئیس سازمان فرهنگی هنری شهرداری تهران

مصرف فرهنگی، به خصوص «کتاب» بخش مهمی از یک سبک زندگی سالم و مفید و مؤثر است، اما چرا «مصرف فرهنگی» ما ایرانیان کمتر از چیزی است که انتظارش را داریم؟ «ایرانیان» که یکی از فرهنگی‌ترین ملل جهان از نگاه ادبیات، فلسفه، هنر و قدمت تمدنی هستند، چه شده که اینطور به «کتاب» به عنوان نماد فرهنگ و تمدن بی‌توجه شده‌اند؟ به نظر من این بی‌توجهی حاصل این نمی‌تواند باشد که مردم ما دست از «فرهنگ و ادب و هنر» شسته‌اند و مثلاً به اقتصاد یا سیاست چسبیده‌اند، بلکه برعکس دلایلی وجود دارد که علی‌رغم این «فرهنگ‌دوستی» ایرانی و اسلامی در میان ما «کتاب» جایگاه خود را نیافته است. این دلایل در حقیقت، دلایل ساده‌ای به شمار می‌روند که «مصرف فرهنگی» ما را پایین آورده و اگر راه حلی برایشان پیدا نکنیم «فرهنگ کتابخوانی» را از «سبک زندگی» ما کنار خواهند گذاشت، اما چرا مردم علی‌رغم اینکه دوست دارند کتاب بخوانند، کم می‌خوانند و سرانه مطالعه رضایت‌بخش نیست؟

■ **اول: شاید وقت ندارند:** بچه‌ها تکالیف زیاد مدرسه‌ای دارند، جوانان گرفتاری‌های مشکل ذهنی زندگی و سرگرمی‌های جایگزین دارند، بزرگ‌ترها چند شغل‌اند یا مشاغل دارند که ذهن‌شان را اشغال می‌کند.

■ **دوم: شاید انگیزه ندارند:** کتاب خوب انگیزه مطالعه را ایجاد می‌کند. موضوع کتاب‌ها به‌روز نیست یا مشکلی را از خواننده رفع نمی‌کند. یا روایت نویسنده ضعیف است یا ویرایش و ساخت کتاب وضع خوبی ندارد و در نهایت کتاب باب دل خواننده تولید نمی‌شود.

■ **سوم: شاید پول ندارند:** تا کتابی بخردند زیرا درآمد متوسط جامعه کم است یا کتاب گران است یا حمایتی از مصرف‌کننده کتاب صورت نمی‌گیرد.

■ **چهارم: شاید دسترسی ندارند:** کتابخانه یا کتابفروشی بسیار دور است یا اگر نزدیک است منابع مناسب ندارد یا راهکاری برای جستجو ندارد، زیرساخت مناسب هم برای استفاده از کتاب دیجیتال وجود ندارد.

■ **پنجم: شاید سواد ندارند:** متأسفانه عده‌ای هم‌چند کم-سواد ندارند یا کم‌سواد هستند و سواد لازم برای خواندن کتاب‌های مناسب‌شان را ندارند.

■ **ششم: شاید جا ندارند:** آپارتمان‌های کوچک بیشتر محل زندگی امروز ماست و چنین جاهایی اصلاً مناسب خرید کتاب و ایجاد کتابخانه خانگی نیست. اتاق مطالعه هم طبیعتاً در این مکان‌های کوچک زندگی وجود ندارد.

■ **هفتم: شاید عادت ندارند:** وقتی به هر دلیلی از این مجموعه دلایل، فرد به کتاب خواندن مشغول نشود، با این فرهنگ انس نمی‌گیرد و به مطالعه عادت نمی‌کند. مسیر مطالعاتی مناسب معرفی نمی‌شود، زمان هم برای کتابخوانی به خصوص در مدارس اختصاص داده نمی‌شود، منزلت عمومی کتابخوانی هم البته بالا نیست.

■ **هشتم: شاید خبر ندارند:** گاهی کتاب خوب ارزان و مناسب هم وجود دارد، اما بسیاری از مردم «خبر» از وجودش ندارند، نظام اطلاع‌رسانی کتاب وجود ندارد، لیست‌های مناسب کتاب اعلام نمی‌شود. در تلویزیون و رادیو هم برنامه مناسب کتابخوانی و کتاب‌شناسی وجود ندارد و روزنامه‌ها هم کمک جدی نمی‌کنند.

برای اینکه مردم کتاب بخوانند لازم است دست به دست هم دهیم و برای همه موارد بالا چاره‌جویی کنیم؛ مشکلاتی که در چهار زمینه تقسیم می‌شوند: تولید کتاب، ترویج و اطلاع‌رسانی کتاب، توزیع مناسب کتاب و مصرف خوب کتاب.

به عنوان رئیس سازمان فرهنگی و هنری شهرداری تهران آماده‌ام که برنامه‌های کاملی را برای مشکلات هشت‌گانه فوق و بر اساس یک زمان‌بندی منسجم با همکاری وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران، نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور، وزارتخانه‌های آموزش و پرورش، علوم و بهداشت و سایر سازمان‌های مسئول به اجرا گذارم و دست‌یاری به سوی همه دلسوزانی که قلب‌شان برای این فرهنگ می‌تپد، دراز می‌کنم.

وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی خبر داد

خرید آثار مرجع برای تجهیز کتابخانه‌های عمومی

قیمت کتاب خیلی ممکن نیست. اما باید به کتابخانه‌های عمومی کمک کنیم و سعی شود هزینه تهیه کتاب برای دانشجویان، طلاب حوزه‌های علمیه، پژوهشگران و همه کسانی که نیازمند کتاب هستند کاهش یابد تا آنها با سهولت بیشتری به کتاب‌هایی که منتشر می‌شود، دسترسی داشته باشند. وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی همچنین خرید کتاب‌های فاخر و مرجع ناشران را از دیگر برنامه حمایتی این وزارتخانه از صنعت نشر عنوان کرد و افزود: باید با خرید این کتاب‌ها و تجهیز کتابخانه‌های عمومی کشور به آنها، دسترسی عموم مردم را به کتاب در جامعه تسهیل کنیم.

جنتی درباره علت معاف نشدن کتابفروشی‌ها از پرداخت مالیات گفت: مقامات مسئول در وزارت اقتصاد و امور دارایی اعتقاد دارند که این آئین‌نامه شامل کتابفروشی‌ها نمی‌شود، چون آنها صنف هستند، نه موسسه فرهنگی و لذا مشمول قوانین مربوط به اصناف می‌شوند. بنابراین اگر بخواهیم در این وضعیت تغییری دهیم، باید قانون مربوطه تغییر کند.

وی همچنین در پاسخی به سؤالی درباره ارزیابی خود از وضعیت اطلاع‌رسانی نمایشگاه امسال کتاب تهران تصریح کرد: واقعیت این است که من فرصت نکردم اخبار و رویدادهایی را که رسانه‌ها از نمایشگاه منعکس می‌کنند، به دقت مطالعه کنم و لذا هرگونه قضاوت در این باره، قضاوت نادرستی است، ولی حضور شما خبرنگاران در اینجا نشان می‌دهد که در مجموع مسائل و اتفاقات نمایشگاه کتاب تهران خوب منعکس می‌شود و از این بابت من به سهم خودم از شما تشکر می‌کنم.

جنتی پس از بازدید از غرفه‌ها و سالن‌های مستقر در شبستان (بخش ناشران عمومی) و حضور در غرفه نهادها و ناشرانی مانند سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی، بازار جهانی کتاب، انجمن دوستی ایران و لبنان، انجمن دوستی ایران و فلسطین، نشر قطره، نشر شاهد، نشر نثر، موسسه فرهنگی هنری ایمان جهادی (صهبا)، مرکز مطالعات مجاهدین و... بازدید خود را از نمایشگاه پایان داد.

وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی از خرید کتاب‌های مرجع و فاخر ناشران که تهیه آنها برای عموم مردم دشوار است و نیز تجهیز کتابخانه‌های عمومی کشور به این گونه کتاب‌ها، به عنوان یکی از سیاست‌های حمایتی این وزارتخانه صنعت نشر خبر داد که در ارتقا کتابخوانی جامعه هم مؤثر است.

علی جنتی در ساعات ابتدایی آغاز به کار نمایشگاه در روز چهارم آن (شنبه ۱۳ اردیبهشت) با حضور در مصلاي بزرگ امام خمینی (ره) از بخش‌های مختلف بیست و هفتمین نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران دیدن کرد.

وزیر ارشاد بازدید خود را از طبقه فوقانی شبستان و دقیقاً از جایی که یکی از سالن‌های آن به نام «خلیج فارس» مزین شده است، آغاز کرد. در قایق کوتاه حضور جنتی در این سالن، او ضمن دیدن عکس‌ها، سندها و نقشه‌های تاریخی مربوط به خلیج نیلگون فارس، در جریان نحوه اطلاع‌رسانی درباره تاریخ و جغرافیای این آبراه بزرگ به بازدید کنندگان از نمایشگاه قرار گرفت.

جنتی سپس در سالن یاس که کارنامه نشر ایران را در سال گذشته به نمایش گذاشته، حضور یافت. او پس از تورق برخی کتاب‌های جانمایی شده در این بخش، سالن یاس را نوعی نقشه راهنما برای کسانی که به دنبال کتاب یا کتاب‌های خاصی به نمایشگاه آمده‌اند، عنوان کرد و گفت: در این سالن اغلب کتاب‌هایی که در سال گذشته وارد بازار نشر شده‌اند، معرفی و عرضه شده‌اند که برای آن دسته از افرادی که می‌خواهند از کارنامه نشر در سال گذشته مطلع شوند، مناسب است و آنها به راحتی می‌توانند با یک گشت در این سالن و صرف یکی، دو ساعت وقت، با این کتاب‌ها آشنا شوند و به مقصود خود برسند.

وی همچنین در جریان این بازدید در جمع خبرنگاران در پاسخ به سؤالی درباره راهکارهای پیشنهادی وزارتخانه متبوعش برای کاهش قیمت کتاب در کشور توضیح داد: با توجه به قیمت تمام شده کاغذ، ملزومات چاپی و همچنین دستمزدهای دست‌اندرکاران عرصه چاپ و نشر، کاهش

اولین‌های روابط عمومی نمایشگاه کتاب امسال

سیده مهدی جعفری؛
مدیر کمیته روابط عمومی و اطلاع‌رسانی نمایشگاه

از سال ۱۳۶۶ تاکنون مهم‌ترین اتفاق فرهنگی کشور تحت عنوان نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران در حال برگزاری است. این رویداد عظیم که با بهار و فصل رویش جوانه‌ها پیوندی ناگسستنی دارد، امسال بیست و هفتمین دوره خود را تحت عنوان «ضیافت کلمات در بهشت دانایی» با شور و اشتیاق همیشگی سپری می‌کند و در این مسیر، هجده کمیته از جمله کمیته روابط عمومی و اطلاع‌رسانی شبانه‌روز مشغول به فعالیتند. کمیته روابط عمومی که از مهم‌ترین بازوهای معاونت فرهنگی اجرایی نمایشگاه به حساب می‌آید، وظیفه سنگین اطلاع‌رسانی را بر عهده دارد. این وظیفه از طراحی، چاپ و نصب بیش از ۷ هزار بنر اطلاع‌رسانی، ۳ هزار بنر ترویج فرهنگ اسلامی (حجاب، عفاف، نماز، امر به معروف، ایثار و شهادت و...) در فضای مصلی آغاز می‌شود و با هماهنگی و ظرفیت‌سازی برای حضور بیش از ۵۰۰ خبرنگار داخلی و خارجی و اکپ‌های سیار رسانه‌ای در نمایشگاه ادامه می‌یابد.

چاپ و توزیع یک میلیون نسخه از نقشه نمایشگاه، تشکیل ستاد خبری و اطلاع‌رسانی با انتشار ۴۰۰ خبر و گزارش، افکارسنجی و نظرسنجی درباره کم و کیف روند برگزاری نمایشگاه و تحلیل و ارزیابی آنها به منظور برگزاری مطلوب‌تر نمایشگاه از دیگر وظایف کمیته روابط عمومی است. اما امسال برای نخستین بار در نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران و به منظور تکریم مخاطبان، چند اتفاق ویژه از طریق کمیته روابط عمومی رخ داده است که شیوه‌ای کارآمد در اطلاع‌رسانی و راهنمایی مراجعه‌کنندگان محترم به حساب می‌آید.

امسال برای نخستین بار یکصد نیروی اطلاع‌رسانی با هدف پاسخگویی به مخاطبان در سطح نمایشگاه مستقر شده‌اند و روزانه هزاران بازدیدکننده را برای رسیدن به مقصد مورد نظر یا یافتن کتاب مطلوب راهنمایی می‌کنند.

همچنین نرم‌افزار ویژه‌ای برای دو سیستم عامل اندروید و IOS طراحی و تولید شده است که امکان جستجو را میان ۴۰۰ هزار عنوان براساس کتاب، ناشر و موضوع فراهم آورده و از قابلیت آدرس‌دهی ناشران روی نقشه نمایشگاه برخوردار است.

یکی دیگر از اولین‌های نمایشگاه امسال، تهیه، چاپ و توزیع خبرنامه تک‌برگی نمایشگاه در شمارگان ۳۰ هزار نسخه است که با استقبال مخاطبان همراه شده و در کنار ویژه‌نامه هشت برگه خبری-تحلیلی کمیته روابط عمومی، به نیازهای محتوایی مخاطبان پاسخ می‌دهد تا بازدید پر بارتر و هدفمندتری را برای بازدیدکنندگان از نمایشگاه کتاب به ارمغان آورد.

«تلفن گویا» دستاورد جدید دیگری در زمینه اطلاع‌رسانی نمایشگاه بین‌المللی کتاب است که خوشبختانه با استقبال کتاب‌دوستان به ویژه مخاطبان شهرستانی مواجه شده و بسیاری از این عزیزان پیش از عزیمت به تهران و حضور در نمایشگاه کتاب، از عناوین و ساعات برپایی برنامه‌های روزانه نمایشگاه، وضعیت ناشران، کتاب‌های منتشره و... کسب اطلاع می‌کنند و در نتیجه برنامه‌ریزی بهتری را برای بازدید خود انجام می‌دهند. در کنار تلفن گویا، سیستم اطلاع‌رسانی از طریق سامانه پیامکی هم برپاست و مخاطبان می‌توانند اطلاعات لازم را از طریق ارسال پیام کوتاه بدون متن به شماره ۰۳۸۵۱۰۰۰۰ کسب کنند.

این موارد بخشی از تلاش کمیته روابط عمومی و اطلاع‌رسانی برای ارائه خدمات و اطلاعات به اهالی فرهنگ و ادب است. امیدواریم این تلاش‌ها به ثمر بنشینند و رضایتمندی بازدیدکنندگان را در امر اطلاع‌رسانی فراهم آورد.

گزارشی از بخش ویژه «امیرالمؤمنین علی (ع)»

همه کتاب‌هایی که از علی (ع) می‌گویند

فاطمه (س) نیز به فروش می‌رسد. یکی از مهم‌ترین ویژگی‌های این غرفه، تخفیف ویژه‌ای است که در آن برای فروش کتاب‌ها در نظر گرفته شده؛ تخفیف ۵۰ درصدی سبب شده مردم نسبت به این غرفه توجه کنند و کتاب‌های عرضه‌شده در آن مورد اقبال واقع شوند. شرایط حضور کتاب‌های ناشران دیگر در این غرفه نیز با سهولت انجام می‌شود.

هر ناشری که کتابی راجع به امیر مؤمنان (ع) یا حضرت فاطمه (س) منتشر کرده، می‌تواند کتاب‌های خود را به صورت داوطلبانه برای فروش در اختیار غرفه «امیرالمؤمنین (ع)» قرار دهد. سال گذشته در این غرفه، به مناسبت ایام فاطمیه، کتاب‌های ویژه حضرت فاطمه (س) به فروش می‌رسید و امسال نیز به مناسبت ایام رجب، کتاب‌ها بیشتر به امام علی (ع) اختصاص یافته‌اند. از جمله این کتاب‌ها می‌توان به «حماسه غدیر»، «امام علی»، «بعثت، غدیر، عاشورا، مهدی» از تألیفات محمدرضا حکیمی، «ژرفای غدیر»، «واقعیه قرآنی» و «گزارش لحظه به لحظه از شهادت امیرالمؤمنین» از تألیفات محمدرضا انصاری، «امام علی صدای عدالت انسانی» نوشته دانشمند مسیحی شهیر، جورج جرداق و ترجمه سیدهادی خسروشاهی، «بیت‌الاحزان» شرح زندگی حضرت زهرا (س)، تألیف شیخ عباس قمی، «فاطمه زهرا، سرود دل پیامبر» تألیف احمد رحمانی، «فدک؛ از غضب تا تخریب» نوشته غلامحسین مجلسی و... اشاره کرد.

کنج راهروی یازده، در غرفه انتهایی، پارچه‌نوشته‌ای چشم و دل را به خود می‌خواند؛ «غرفه امیرالمؤمنین علی (ع)». این غرفه با سایر غرفه‌ها چه تفاوتی دارد و فرق آن با غرفه‌های ناشران دیگری مثل «امام علی ابن ابی طالب»، «علویون»، «امام علی (ع)» و القاب دیگر ایشان چیست؟ حتی گاهی ناشرانی را می‌بینی که اسم و عنوان‌شان ارتباط چندانی با اسمی ائمه اطهار (ع) ندارد، اما کتاب‌های فراوانی درباره امامان شیعیان

و مولای متقیان، علی (ع) منتشر کرده‌اند؛ ناشرانی مثل «بوستان کتاب»، «دلیل ما»، «آستان قدس» و... از تمام این ناشران می‌توانید کتاب‌هایی درباره ائمه (ع) و به‌ویژه امیرمؤمنان تهیه کنید.

اما غرفه «امیرالمؤمنین علی (ع)» یک تفاوت ویژه با تمام آنها دارد. این غرفه با هدف جمع‌آوری انواع کتاب‌هایی که راجع به امام علی (ع) منتشر شده است، راه‌اندازی شده. این غرفه مثل بعضی غرفه‌های دیگر یکی از اقدامات تسهیلاتی نمایشگاه

کتاب است برای کسانی که می‌خواهند در یک غرفه شاهد کتاب‌های چاپ‌شده درباره امیر مؤمنان باشند. صاحبان این غرفه در واقع ناشر نیستند و زیر نظر وزارت ارشاد و فقط با هدف ایجاد سهولت برای دستیابی به کتب مذهبی حضور دارند.

در این غرفه می‌توانید کتاب‌های مذهبی به‌ویژه راجع به امام علی (ع) را خریداری کنید. در کنار کتاب‌هایی که به امام اول اختصاص دارند، کتاب‌هایی درباره صدیقه طاهره، حضرت

غرفه «امیرالمؤمنین علی (ع)» یک تفاوت ویژه با تمام غرفه‌های دیگر دارد و آن جمع‌آوری انواع کتاب‌هایی است که راجع به امام علی (ع) منتشر شده است

با مجید صحاف، مدیر کمیته فعالیت‌های جنبی

از سایه درآمده ایم

بسیاری از بازدیدکننده‌ها بیش از یک بار به مصلی می‌آیند و ۳۰ درصد از بازدیدکننده‌ها سه مرتبه از نمایشگاه بازدید می‌کنند.

همچنین یکی از انگیزه‌های اصلی مردم برای حضور در نمایشگاه کتاب، قرار گرفتن در فضایی فرهنگی است. همه بازدیدکننده‌ها لزوماً با هدف خرید کتاب به مصلی نمی‌آیند و می‌خواهند در یک جو فرهنگی قرار گیرند. همچنین مردم ترجیح می‌دهند در روزهای آخر هفته با خانواده‌هایشان به نمایشگاه کتاب بیایند. بر اساس نظرسنجی‌های انجام شده، مردم ساعتی از وقت‌شان صرف خرید کتاب می‌شود، ساعتی هم به استراحت و فراغت در مصلی می‌پردازند. از این‌رو ضرورت داشت، برای فراغت مردم در نمایشگاه کتاب برنامه‌ریزی کرده و برنامه‌های فرهنگی متعددی را برای کودکان، نوجوان‌ها و بزرگسال‌ها اجرا کنیم. اجرای این برنامه‌ها را در سه سطح دنبال کردیم؛ در نخستین سطح، پاتوق‌های ثابت فرهنگی در فضای نمایشگاه کتاب تعریف کردیم.

در سطح دیگر هم بیست و هفت غرفه در محوطه‌های باز نمایشگاه طراحی کردیم تا پیگیر اجرای برنامه‌های متنوع فرهنگی باشند. در سطح دیگر هم با بهره‌گیری از هنرهای نمایشی، سرود و تئاتر، برنامه‌های متنوع و شناور در نمایشگاه اجرا می‌شود. برنامه‌های تئاتر صد نفره خیابانی و مردان نقره‌ای از جمله فعالیت‌هایی است که در فضای نمایشگاه به شکلی سیار اجرا می‌شود. جای اجرای برنامه‌های فرهنگی - هنری درباره نمایشگاه کتاب و کتابخوانی در ایام برگزاری این رویداد فرهنگی در سطح شهر تهران خالی است که امیدواریم سال آینده از این دست فعالیت‌های فرهنگی - هنری در سطح شهر هم اجرا شود.

■ **با توجه به تقویت وجه نمایشگاهی نمایشگاه کتاب تهران آیا کمیته جنبی در این دوره از سایه درآمده است؟**
بله، در این دوره تلاش محسوسی برای تقویت وجه نمایشگاهی این رویداد فرهنگی صورت گرفته است. در دوره‌های قبل کمیته جنبی همان سرای اهل قلم بود که علاوه بر برگزاری نشست‌ها، چند مورد برنامه دیگر هم اجرا می‌کرد؛ اما در این دوره بیش از هفتاد برنامه فقط در کمیته جنبی برگزار می‌شود و وضعیت فرق کرده است. غیر از فعالیت‌های کمیته جنبی، در کمیته فعالیت‌های فرهنگی، علمی و اهل قلم هم نشست‌های متعددی برگزار می‌شود. بر اساس بررسی‌های انجام شده، مردم از هر دری وارد مصلی شوند در معرض فعالیت‌های فرهنگی کمیته جنبی قرار می‌گیرند. بر اساس جدول برنامه‌های پیش‌بینی شده، در همه ساعت‌های نمایشگاه کتاب، برای بازدیدکننده‌ها برنامه داریم.

■ **چند برنامه در این دوره مصوب شده است و برای اجرای برنامه‌ها چه معیارهای کیفی مدنظر داشتید؟**

در بیست و هفتمین دوره نمایشگاه کتاب تهران، کمیته فعالیت‌های جنبی هفتاد و شش برنامه مصوب را از نخستین روز نمایشگاه کتاب تا آخرین روز فعالیتش اجرا می‌کند. همچنین سعی کردیم هزینه فعالیت‌ها را تعدیل کنیم. از این‌رو همه برنامه‌ها برای ماه‌های بهار نیست، زیرا تعداد زیادی از برنامه‌ها با مشارکت بخش‌های خصوصی اجرا می‌شوند. ماه‌های بهار بخش معدودی از برنامه‌ها را پرداخت کردیم. چند عامل مهم سبب تغییر رویکرد برنامه‌های کمیته جنبی شد. بر اساس نظرسنجی انجام شده در سال گذشته درباره نمایشگاه کتاب، متوجه شدیم

تقویت وجه نمایشگاهی بیست و هفتمین دوره نمایشگاه کتاب تهران یکی از محورهای مهم فعالیت‌های این دوره اعلام شده است. از این‌رو علاوه بر برگزاری نشست‌های متعدد علمی - فرهنگی در بخش‌های مختلف نمایشگاه کتاب، کمیته فعالیت‌های جنبی هم برنامه‌های متعدد دیگری را در اولویت کاری‌اش قرار داده است. در این دوره از نمایشگاه کتاب بیش از هفتاد برنامه فرهنگی - هنری با مسئولیت این کمیته اجرا می‌شود که از جمله می‌توان به راه‌اندازی سالن‌های چشم‌انداز، یاس، قاصدک و فرهنگسرای کتاب اشاره کرد. همچنین ارائه اپلیکیشن اختصاصی نمایشگاه کتاب در سایت کندو، از دیگر اقدامات این کمیته است. از جمله مقولات مورد توجه کمیته فعالیت‌های جنبی در اجرای برنامه‌های فرهنگی - هنری می‌توان به موضوع‌های اقتصاد مقاومتی، سبک زندگی، ترویج پوشش اسلامی و ایرانی، فرهنگ ایثار و شهادت اشاره کرد. با مجید صحاف مدیر کمیته فعالیت‌های جنبی درباره اقدامات این کمیته در دفتر کارش - مستقر در مصلای بزرگ امام خمینی (ره) - مصاحبه کردیم. این مقام مسئول در بیست و هفتمین دوره نمایشگاه کتاب تهران می‌گوید تلاش محسوسی برای تقویت وجه نمایشگاهی این رویداد بزرگ فرهنگی صورت گرفته است. در دوره‌های قبل، «کمیته جنبی» همان «سرای اهل قلم» بود که عمده فعالیت‌هایش را برگزاری نشست‌های فرهنگی تشکیل می‌داد. اما در این دوره بیش از هفتاد برنامه فقط در کمیته جنبی برگزار می‌شود و وضعیت خیلی بهتر شده است. مشروح این گفتگو در ادامه می‌آید.

فدراسیون فوتبال در خواست حضور و فعالیت فرهنگی در نمایشگاه کتاب داشت. از آنجایی که در آستانه جام جهانی هستیم و تیم ملی کشورمان در این رقابت‌ها حضور دارد، ما هم از این پیشنهاد استقبال کردیم. هدف ما این بود که با بهره‌گیری از چهره‌های پیشکسوت فوتبال بتوانیم برای ترویج کتابخوانی فعالیت کنیم. حضور چهره‌های و محبوب فوتبال می‌تواند در ترغیب بازدیدکننده‌های بیگانه با کتاب، موثر باشد و آنها را به کتابخوانی دعوت کند. مادر کنار بهره‌گیری از چهره‌های فوتبالی برای ترغیب مخاطبان به کتابخوانی، از برنامه‌های متعدد هنری هم بهره بردیم. فعالیت‌های متعددی در خیابان هنر انجام می‌شود. از آن جمله می‌توان به بهره‌برداری از هنر برای تبلیغ و ترویج فرهنگ مطالعه و کتابخوانی، ایجاد سایت خاطرات من و یک نمایشگاه، ایجاد فروشگاه اینترنتی شهر کتاب، پاسخگویی به شبهات، ایجاد غرفه‌های پرسمان پیرامون شناخت امام و امامت اشاره کرد. همچنین شخصیت‌های عروسی و کارتون‌های ایرانی، مانند کلاه قرمزی و شکرستان در یک غرفه ارائه شده‌اند و نوشتافزارهای مربوط به این شخصیت‌های محبوب بچه‌ها نیز به نمایش درآمده است. از آنجایی که شخصیت‌های انیمیشن و عروسی ایرانی برای بچه‌ها جذاب هستند، سعی کردیم از این امکان هم در برنامه‌های فعالیت جنبی نمایشگاه کتاب بهره ببریم. ناگفته نماند که این غرفه با استقبال بچه‌ها همراه بود. برنامه نذر کتاب نیز با اقبال خیلی خوبی روبرو شد. مردم می‌توانند کتاب‌هایی را برای ارسال به مناطق محروم بخرند و به غرفه مربوطه تحویل دهند. از دیگر اقدام‌های انجام شده نورافشانی در شب میلاد امام‌هادی (ع) بود که به خوبی برگزار شد و با استقبال مردم همراه بود. همچنین در شب اختتامیه نمایشگاه کتاب هم نورافشانی خواهیم داشت. این اقدامات مواردی از برنامه‌های کمیته جنبی است.

■ برای بهره‌گیری از تجربه‌های کمیته جنبی نمایشگاه کتاب در این دوره چه اقدامی صورت گرفته است؟

خوشبختانه در این دوره از نمایشگاه فعالیت‌های کمیته جنبی تدوین شده است. سعی می‌کنیم دستاوردهای این دوره در قالب کتابی ارائه شود. از سویی کار نظرسنجی را برای آگاهی از ذائقه فرهنگی عموم مردم انجام می‌دهیم تا در آینده مورد استفاده برنامه‌ریزان و برگزارکنندگان نمایشگاه کتاب قرار گیرد. از دیگر فعالیت‌های کمیته جنبی، راهاندازی سالن چاپ بود. در این سالن مراحل مختلف چاپ کتاب به نمایش درآمده است و مردم از نزدیک با مراحل مختلف چاپ کتاب آشنا می‌شوند. همچنین در سالن یاس کتاب‌های چاپ اول سال ۹۲ به معرض نمایش درآمده است. نشست‌های هم‌اندیشی نیز در این سالن برگزار می‌شود. در کنار آن، بسته کتاب‌های مفید و موثر برای راهنمایی مردم ارائه شده است. همچنین کارشناسان خبره این بخش به صورت شفاهی به بازدیدکننده‌ها برای انتخاب کتاب‌های موثر در حوزه‌های مختلف مشورت می‌دهند.

■ در معرفی کتاب‌ها، کمیته هیچ دخالتی نداشته و نظر کارشناس‌ها اعمال شده است؟

مادر این زمینه اعمال نظر نکردیم و کارشناسان این کار را انجام دادند. اما در نهایت ما باید به سمت معرفی کتاب‌های مفید به مردم برویم. هر کتابی که دارای مجوز است لزوماً نمی‌تواند کتاب مفیدی باشد. باید این را در نظر گرفت. بالاخره همه کتاب‌ها که قابل خواندن نیستند. این سالن برای معرفی کتاب ارزشمند فعالیت می‌کند. البته دوستان در کمیته فعالیت‌های فرهنگی و اهل قلم هم در این سالن همکاری دارند. در نهایت معرفی آثار درخور براساس رای کارشناسان است. کار ارزیابی آثار برای معرفی کتاب‌های ارزشمند، قبل از برپایی نمایشگاه کتاب انجام شده است.

برنامه‌های قرآنی، برپایی غرفه محصولات و تولیدات سازمان فرهنگی و هنری شهرداری تهران، راهاندازی طرح اتوبوس کتاب و ایجاد رادیو فرهنگسرای کتاب از جمله برنامه‌های این بخش است.

■ آیا برای دعوت از نویسندگان، فعالیت‌های شما با کمیته علمی و اهل قلم تداخل داشت که به این حوزه وارد نشدید؟

در دوره‌های قبلی، کمیته جنبی، همان سرای اهل قلم کنونی بود. اما در این دوره برای تقویت وجه نمایشگاهی، دو بخش فعالیت‌های جنبی و کمیته فعالیت‌های فرهنگی و اهل قلم از هم تفکیک شدند. ما در کمیته جنبی برنامه‌های مستقلی را دنبال می‌کنیم تا به فراخور مخاطبان مختلف، برنامه‌های متنوع فرهنگی - هنری تدارک دیده

در این دوره از نمایشگاه، فعالیت‌های کمیته جنبی تدوین شده است. سعی می‌کنیم دستاوردهای این دوره در قالب کتابی ارائه شود. از سویی کار نظرسنجی را برای آگاهی از ذائقه فرهنگی عموم مردم انجام می‌دهیم تا در آینده مورد استفاده برنامه‌ریزان و برگزارکنندگان قرار گیرد

شود. فرهیختگان علمی - دانشگاهی و نویسندگان به پایون علمی می‌آیند، اما ما در کمیته فعالیت‌های جنبی بیشتر با مردم سر و کار داریم. با سایر همکاران هیچ تداخلی در فعالیت‌هایمان احساس نمی‌کنیم، البته ما در برنامه‌مان برگزاری شب شعر برای عموم مردم هم داشتیم. برنامه شب شعر در اصل در اختیار فعالیت‌های جنبی است اما به دلیل اینکه در آستانه جشنواره شعر فجر هستیم، بخش علمی هم به این فعالیت پرداخته است. همچنین ما از نویسندگان و قهرمان‌های ورزشی خواستیم در نمایشگاه حضور داشته باشند. در این دوره ۵۳ مولف کتاب‌های درسی در غرفه «چهره‌های غریب» معرفی می‌شوند. سعی کردیم بچه‌ها را با این نویسندگان بیشتر آشنا کنیم. بچه‌ها در کتاب‌های درسی نام مولفان را می‌دانستند اما با چهره‌شان آشنا نبودند. برای آشنایی بچه‌های دیروز و امروز این غرفه راهاندازی شد همچنین قرار است این نویسندگان عزیز در نمایشگاه هم حضور پیدا کنند.

■ سالن فدراسیون فوتبال با چه هدفی در نمایشگاه کتاب راهاندازی شد؟

■ چه برنامه‌های فرهنگی - هنری برای تقویت ارزش‌های فرهنگی ایرانی - اسلامی اجرا می‌شود، آیا برنامه‌هایی برای عفاف و حجاب هم در میان این فعالیت‌ها دارید؟

ما در سالن چشم‌انداز به مباحث روز پرداختیم. موضوع‌هایی مانند اقتصاد مقاومتی، سبک زندگی ایرانی - اسلامی، افزایش جمعیت، مد و لباس، حجاب و عفاف، ایثار و شهادت برخی از برنامه‌های سالن چشم‌انداز است. همچنین در برنامه‌هایمان فضایی برای هنرهای صحنه‌ای در نظر گرفته شده است. هر روز عصر یک بازی سبک زندگی روی صحنه اجرا می‌شود که با اقبال زیاد بازدیدکننده‌ها هم روبرو شده است. برنامه‌ها متناسب با گروه‌های مختلف سنی به طور پراکنده در فضای نمایشگاه برگزار می‌شود تا بازدیدکننده‌های بیشتری از این برنامه‌های فرهنگی - هنری بهره ببرند.

■ برای جذاب بودن برنامه‌ها چه اقدام‌هایی انجام شده است؟ در وهله نخست سعی کردیم برنامه‌ها را در قالب‌های هنری و خلاقانه اجرا کنیم تا جذاب‌تر باشند. همچنین یک پازل موضوعی متنوع را برای فعالیت‌های کمیته جنبی در نظر گرفتیم. ما از میان تعداد زیاد علاقه‌مندان به همکاری، بهترین‌ها را انتخاب کردیم. در اجرای برنامه‌ها هم بر جذابیت‌های بصری و هنری تأکید داشتیم. معیارهای محتوایی و کیفی اجرای برنامه‌ها را نیز پیش از نمایشگاه کتاب به پیمانکاران اعلام کردیم. همچنین در روزهای برگزاری نمایشگاه، اجرای فعالیت‌های فرهنگی - هنری رصد می‌شود.

ما با تک تک پیمانکاران درباره انتظارمان در زمینه فرم و محتوای برنامه‌ها صحبت کردیم و خیلی دوست داشتیم فرصت بیشتری برای غرفه‌سازی در اختیار بود تا کارهای موثرتری انجام شود، اما متأسفانه میسر نشد.

■ واکنش مسئولان و بازدیدکنندگان نسبت به فعالیت‌های جنبی چه بوده است؟

ما شاهد بازخوردهای خیلی خوبی بودیم. در اجرای برنامه‌ها بیشتر بر استقبال مردم و رضایت آنها تکیه داریم. برنامه‌های فرهنگی - هنری اجرا شده در فضای نمایشگاه کتاب طی چند روز گذشته با استقبال خیلی خوبی روبرو شد. مثلاً هنگام اجرای سرود دانش‌آموزی نزدیک به هزار نفر جمع شده بودند. مردم از اجرای این برنامه عکس و فیلم می‌گرفتند. همچنین برنامه‌های مردان نقره‌ای نیز توجه بسیاری از بازدیدکننده‌ها را به خودش جلب کرد و کمتر کسی وارد نمایشگاه شده که مردان نقره‌ای را ندیده باشد. از مسئولان نمایشگاه هم بازخوردهای مثبتی دریافت کردیم. آنها از نتیجه کار تا الان راضی بوده‌اند. اما تا رسیدن به افق مد نظر، خیلی فاصله داریم. لازم است به کیفیت برخی برنامه‌ها توجه بیشتری شود، البته در طرح «چرا می‌خوانیم» به کیفیت برنامه توجه لازم شد و مورد استقبال هم قرار گرفت.

■ در طرح «چرا می‌خوانیم» به چه چیزی می‌پردازید؟

ماسه جایگاه را برای اجرای این طرح در نظر گرفتیم. مردم در این غرفه‌ها درباره اینکه چرا کتاب می‌خوانند نظرشان را می‌نویسند. همچنین در این مجموعه یک مسابقه کتابخوانی گسترده هم طراحی شده است و علاقه‌مندان می‌روند کتاب‌ها را از ناشر می‌خرند و در مسابقه شرکت می‌کنند. در این مسابقه هشت عنوان کتاب ارائه شده است. این کار هم سبب تقویت خرید کتاب شده و هم به گسترش و ترویج کتابخوانی کمک می‌کند.

■ در فرهنگسرای کتاب چه فعالیت‌هایی را ارائه می‌کنید؟

برنامه‌های این فرهنگسرا متنوع و پر تعداد است. اجرای نمایش میدانی، برگزاری برنامه‌های ویژه امور کتابخانه‌ها، اجرای فعالیت‌ها و

باقلوای لبنانی، شیرین کننده بخش بین الملل

در بخش بین الملل نمایشگاه، روز گذشته هم نشست‌ها و برنامه‌های مختلفی برگزار شد که از آن بین می‌توان به نقد کتاب‌ها، تحلیل طومارهای چاپ سنگی و تصویرگری کتاب‌های کودکان اشاره کرد. نکته‌ای که دیروز در بخش بین الملل مورد اقبال فراوان قرار گرفت و کام مخاطبان را شیرین کرد ارائه باقلوا توسط غرفه لبنان در کنار نمایش کتاب‌ها و نمادهای فرهنگی این کشور بود.

■ کتاب «جامعه و فرهنگ چین» نقد شد

نشست نقد و بررسی کتاب «جامعه و فرهنگ چین» با حضور علی محمد سابقی، مؤلف کتاب، منوچهر ستوده، ایران شناس و جغرافیدان و جواد منصوری، سفیر اسبق ایران در چین در سرای اهل قلم بخش بین الملل برگزار شد.

در این نشست که با تمجیدها و تعریف بسیاری از سوی حاضران در جلسه همراه بود، سابقی با تأکید بر اینکه کتاب «جامعه و فرهنگ چین» در نوع خود نخستین کتابی است که این موضوع را پوشش می‌دهد، گفت: این کتاب دارای ۱۴ فصل است که با کلیاتی از کشور چین آغاز می‌شود و تاریخ، سیستم سیاسی، جغرافیای طبیعی و منابع انسانی، فرهنگ، ادبیات، آموزش و پرورش، هنر و سایر مسائل مربوط به جامعه و فرهنگ چین را بررسی می‌کند.

وی عنوان کرد که روابط بین ایران و چین بیش از دوهزار سال قدمت دارد و نمود اصلی‌اش جاده ابریشم است که از طریق آن در کنار مبادله کالا، مبادله فکر و اندیشه هم صورت می‌گرفت. در این زمینه به مساله فرهنگ بیشتر توجه شده است زیرا در بستر فرهنگ، مبادلات در حوزه‌های مختلف توسعه بهتری پیدا می‌کند و اگر بخواهیم با چین امروزی که نوعی ابر قدرت است، روابط خود را افزایش دهیم باید نسبت به آن شناخت پیدا کنیم.

وی ضمن بیان اینکه در چین بیش از ۲۰ مرکز ایران شناسی وجود دارد، افزود: این مراکز به مطالعه در مورد ایران و آینده‌اش می‌پردازند و این امر نشان دهنده اهمیت ایران برای چین است، اما نبود چنین مرکزی در ایران برای شناخت چین یکی از نواقص حوزه مطالعاتی در کشورمان است.

سابقی با اشاره به اینکه در طول سال‌های اخیر در سراسر دنیا ۵۰۰ هزار عنوان کتاب در مورد چین ترجمه و تألیف شده است، بیان کرد که فرهیختگان و پژوهشگران ایرانی هر چه بیشتر در خصوص موضوع چین کار کنند، مرادفات و مبادلات ما به نحو بهتری انجام می‌شود. در ادامه این نشست منوچهر ستوده جغرافیدان و ایران شناس در سخنانی کوتاه درباره این کتاب گفت: خوش به حال دانشجویان چینی، زیرا از این کتاب می‌توانند برای پژوهش‌های خود استفاده کنند.

سومین سخنران نشست بررسی کتاب «جامعه و فرهنگ چین» جواد منصوری بود که در مورد چین توضیح داد: کشور چین به دلایلی همواره در دنیا مهم بوده است حتی در دوره‌ای که به دلیل مشکلات داخلی نتوانست در مجامع بین‌المللی حضور داشته باشد، در محاسبات جهانی به حساب می‌آمد و در سال‌های بعد به کشور اول یا دوم دنیا تبدیل می‌شود.

وی ضمن بیان اینکه ساختار کتاب بسیار خوب است و با مراجعه به فهرست آن می‌توان به مسیر فکری نویسنده پی برد، گفت: موضوعی که جا داشت در کتاب به آن پرداخته شود، هجوم فرهنگ غربی به چین و بررسی دلایل موفقیت غربی‌ها در تأثیر گذاری بر فرهنگ چین است.

سفیر اسبق ایران در چین به ارائه انتقاداتی از کتاب مذکور پرداخت و گفت: تلفظ کلمات چینی بسیار پراهمیت است به طوری که با تغییر تلفظ معانی تغییر پیدا می‌کنند؛ اکثر کسانی که در مورد چین کتاب می‌نویسند، کلمات چینی را با کاملترین نشانه‌ها می‌نویسند که در این کتاب خیلی کم به این موضوع پرداخته شده است.

در چین بیش از ۲۰ مرکز ایران شناسی وجود دارد و این مراکز به مطالعه در مورد ایران و آینده‌اش می‌پردازند، این امر نشان دهنده اهمیت ایران برای چین است، اما نبود چنین مرکزی در ایران برای شناخت چین یکی از نواقص حوزه مطالعاتی در کشورمان است

■ طومار نویسی خاطرات؛ از مکه تا مشهد

اولریش مارزلف که یک محقق آلمانی است طوماری از سفرنامه مکه تا مشهد را که به وسیله چاپ سنگی در ابعاد دو متر در ۲۵ سانتی متر چاپ شده است، تحلیل کرد.

طومار مذکور به «حساب‌الخواجه عمر جعفر کسائی بزاز کربلائی» تهیه شده است و در اطراف طومار اشعار چاووشی نوشته شده که اتفاقات سفر و زیارت‌ها را بیان می‌کند.

تصاویر این طومار از خانه کعبه شروع می‌شود و با این تصاویر ادامه پیدا می‌کند: منا و صفا، مسجد پیامبر (ص)، بقیع، باغ فدک، بارگاه حضرت علی (ع)، مسجد کوفه و قبرستان آن، بارگاه امام حسین (ع)، قبر شهدا و نهر مریم، خیمه گاه و بارگاه حضرت عباس، بارگاه حر و طفلان مسلم، کاظمین (که به دلیل وجود دو امام در آنجا بزرگتر از سایر تصاویر نقاشی شده است)، بارگاه حضرت عسکرین، بارگاه حضرت معصومه (س)، بارگاه شاه عبدالعظیم، کوه بی بی شهربانو، قدمگاه امام رضا (ع) و مسجد گوهرشاد.

در نهایت نیز به تصویر بارگاه امام رضا (ع) ختم می‌شود.

■ ناشران، مخاطبان کودک را بشناسند

فرشید مثقالی و مسعود ناصری، تصویرگران کتاب‌های کودک و نوجوان، نشست تخصصی «مخاطب شناسی در تصویرگری کودک» را برگزار کردند.

در ابتدای نشست، مثقالی که برنده جایزه هانس کریستین آندرسن است، با تأکید بر اینکه هر فرد باید با توجه به مخاطب خود سخن بگوید، عنوان کرد: زمانی که تصمیم به صحبت با فرد یا افرادی دارید، به وسیله حرف زدن با آنها ارتباط برقرار می‌کنید در نتیجه برای ارتباط بهتر باید

به زبان آنها و در حد فهم‌شان سخن بگویید.

وی با اشاره به اینکه در دهه‌های ۴۰ و ۵۰ در ایران نوعی تقسیم‌بندی نامناسب برای سنین کودکان در نظر گرفته‌اند، بیان کرد: در این رده بندی صرفاً به موضوع سواد و دانش توجه شده است.

مثقالی بیان کرد: نیاز سریع و آنی به تعریف مجدد از تفکیک سنی در ایران حس می‌شود که در این تقسیم‌بندی باید به توضیح و تعریف نوع کتاب هر رده پرداخته شود.

در ادامه صحبت‌های مثقالی، ناصری تصریح کرد: تقسیم‌بندی رده سنی در ایران با نگاه به نظرات پیازه اتفاق افتاده است که در آن دوره در مجامع علمی بسیار مورد استفاده قرار می‌گرفت، ولی از آنجایی که صرفاً اطلاعات رشد شناختی را بیان کرده است و بر این اساس به تقسیم‌بندی رده سنی کودکان پرداخته، کافی و مناسب نیست، زیرا اطلاعات رشد اخلاقی، رفتاری و روانی را شامل نمی‌شود.

این تصویرگر مهم‌ترین نکته را در ارتباط با کتاب کودکان، واکنش عمیق و قوی در آنها دانست و افزود: امروز وقتی از واکنش در کودکان صحبت می‌کنیم منظورمان واکنش روشن گرایانه، جستجوگرانه، تخیلی و شخصی است.

در ادامه برنامه‌های بخش بین الملل، نشست برای معرفی نمایشگاه دوجانبه تصویرگران آلمانی و ایرانی برگزار شد که در آن تام ایکنهوفه و علی بوذری به سخنرانی پرداختند.

این نمایشگاه در آلمان به نام توت‌فرنگی‌ها برپا شده بود و در ایران به دلیل اینکه آلمانی‌ها آثار را نماد ایران می‌دانند، انارستان نام گرفت. بررسی تعاملات علمی و فرهنگی بین کشورهای ایران و بوسنی و هرزگوین، نشست داستان‌نویسان افغان و نشست استان شناسی زنجان از دیگر برنامه‌های این بخش بود که مورد استقبال قرار گرفت.

معصومه رامهرمزی:

صدام از مادران ایرانی شکست خورد

معصومه رامهرمزی یکی از زنانی است که در جنگ حضوری فعال داشته است؛ او یکی از امدادگرانی بود که در سال ۵۹ در سن چهارده سالگی به جبهه رفت و بعد از جنگ قلم به دست گرفت و خاطراتش را نوشت.

رامهرمزی روز ۱۳ اردیبهشت به خانه فرهنگ ایثار و مقاومت نمایشگاه کتاب آمد و درباره زنان و فرهنگ ایثار و مقاومت سخنرانی کرد. او در این نشست درباره نقش زنان در جنگ سخن گفت و یکی از نقش‌های زنان را نقش جهادی و دیگر نقش آنها را علاوه بر مادر، همسر و خواهر شهید بودن، نقش امدادی آنها دانست.

به اعتقاد رامهرمزی این نقش‌ها را باید نقش‌های کلی زنان در زمان جنگ دانست و نقش‌های دیگری وجود دارد که کمتر به آن پرداخته شده است. در واقع صدام از مادران و زنان ایرانی شکست خورد.

این نویسنده، هنگام آغاز جنگ به همراه زنان دیگر در آبادان ماند تا از شهرش دفاع کند. او درباره آن روزها گفت: زنان ما بر اساس حس مسئولیت‌پذیری و تعهد وارد جنگ شدند. ما زمانی که می‌خواستیم در آبادان بمانیم، سراغ امام جمعه شهر رفتیم تا کسب تکلیف کنیم. ایشان هم گفتند که باید از امام خمینی (ره) سوال کنند و وقتی امام (ره) اجازه دادند مادر شهر ماندیم و دفاع کردیم.

او که دو کتاب «یکشنبه آخر» و «بر بال ملائک» را با موضوع جنگ نگاشته است درباره نویسندگان زن که درباره دفاع مقدس آثاری خلق کرده‌اند گفت: یک اتفاق خوب در ادبیات ما این است که زن موضوع ادبیات قرار می‌گیرد و اتفاق بهتری این است که زنان در عرصه ادبیات هم قلم به دست می‌گیرند.

به گفته رامهرمزی بعد از جنگ ۳۵۰ نفر از زنان دست به قلم برده و آثاری خلق کرده‌اند.

او متذکر شد: متأسفانه بعضی از نویسندگان زن تک‌اثر می‌شوند و بعد از خلق اثرشان به دنبال کارهای دیگری می‌روند. دیدگاهم این است که موضوع زن چه به عنوان سوزۀ داستان قرار گیرد و چه یک زن پدیدآورنده اثری باشد، اتفاقات شگفت‌انگیزی را رقم خواهد زد.

او با طرح این پرسش که چرا وقتی یک زن موضوع اثری ادبی با موضوع جنگ می‌شود، یا وقتی که خود پدیدآورنده اثر جنگی است، آن اثر می‌درخشد در پاسخ گفت: زن به لحاظ معنایی در تقابل با جنگ است، ما زنان می‌فهمیم زشتی جنگ چقدر بد است و می‌تواند آسیب زنده باشد زیرا زن مظهر رویش عاطفه است.

رامهرمزی با اشاره به نقش فداکارانه زنان در طول جنگ یادآور شد: هتل سیدخندان شاهد است زنانی که در شهرهای مختلف ایران زندگی می‌کردند و برای خود کرامت داشتند، بعد از شروع جنگ مجبور شدند با چند بچه در این هتل زندگی کنند؛ آنها آمده بودند مدتی بمانند، اما چند سال در یک اتاق زندگی کردند؛ ما هرگز به این موضوعات توجه نکرده‌ایم.

او ادامه داد: جنگ تمام شده است، خیلی از اوقات حضور زنان در جنگ را توصیف کرده‌ایم، اما امروز باید ببینیم که زنان بعد از جنگ چه تأثیری داشتند. به نظر می‌آید که تأثیرات این است که زنان موضوع کتاب‌های جنگ قرار گرفته‌اند. کتاب‌هایی هم داشته‌ایم که هم خود موضوع و هم پدیدآورنده زن بوده است؛ مثل کتاب «دا» که با موفقیت مواجه شد.

این نویسنده درباره این مساله که زنان در کتاب‌ها به عنوان موضوع قرار بگیرند، اعتقاد دارد: اینکه قشری به عنوان موضوع ادبیات قرار می‌گیرد نشان‌دهنده نقش مهم آنها در جامعه است.

او تأکید کرد که جامعه امروز به شنیدن جنگ از زبان زنان اقبال زیادی دارد و با اشاره به بهره گرفتن از این ظرفیت یادآور شد: زنان، پدیدآورندگانی با نگاه‌های جزئی‌نگر بوده و دارای نثرهای عاطفی و حسی هستند و اگر بتوانیم در این عرصه بیشتر از زنان استفاده کنیم، هم در داخل کشور می‌توانیم زوایای دفاع هشت ساله را روشن کنیم و هم در گفتمان جهانی می‌توانیم از آنچه کرده‌ایم دفاع کنیم. از سوی دیگر می‌توانیم تجربیات خود را به کشورهای دیگری که در حال دفاع هستند منتقل کنیم. امیدوارم که بتوانیم در آینده در جهانی زندگی کنیم که مالا مال از ارزش‌های معنوی و انسانی باشد.

وضعیت کتاب‌های مرجع در ایران بررسی شد:

کتاب‌های مرجع؛ دماسنج فرهنگی جامعه

کامران فانی، ویراستار و کتابشناس پیشکسوت معتقد است مراجعه یک جامعه به کتاب‌های مرجع رابطه مستقیمی با میزان پرسشگری آن جامعه دارد و از این رو این قبیل آثار، دماسنج فرهنگی یک جامعه هستند.

در چهارمین روز از برپایی بیست و هفتمین نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران، نشست تخصصی با عنوان «وضعیت کتاب‌های مرجع در ایران» و با حضور سیدصادق سجادی، سرپرست دایره‌المعارف بزرگ اسلامی، حجت‌الاسلام والمسلمین حسن طارمی‌راد؛ مدیر علمی دانشنامه جهان اسلام، داوود موسایی؛ مدیر انتشارات فرهنگ معاصر، محمدعلی سادات؛ مدیر دانشنامه دانش‌گستر و کامران فانی؛ استاد حوزه کتابشناسی در محل سرای اهل قلم برگزار شد.

در این جلسه سیدصادق سجادی ضمن اشاره به نواقص کتاب‌های مرجع، اصلاح این نقیصه‌ها را نیازمند فرهنگسازي و عادت دادن مردم به رجوع به دایره‌المعارف‌ها برای رسیدن به پاسخ سوال‌هایشان دانست. وی با مقایسه وضعیت این قبیل آثار در ایران با برخی کشورهای منطقه، به مخارج هنگفت و وقت زیادی که برای تدوین چنین دایره‌المعارف‌هایی صرف می‌شود، پرداخت. سجادی گفت: ما هم با مشکل عدم استقبال از این دانشنامه‌ها روبرو هستیم و هم اینکه متأسفانه حقوق مولفان و مصنفان و اهل تحقیق در ایران محترم شمرده نمی‌شود.

وی همچنین از بی‌توجهی وزارتخانه‌ها و دستگاه‌های دولتی به ناشرانی که تمام هم و غم خود را برای انتشار فرهنگ‌های دایره‌المعارفی گذاشته‌اند، انتقاد کرد و گفت: قرار نیست کمک دولت فقط مالی باشد، این کمک‌ها می‌تواند در زمینه بازاریابی برای دایره‌المعارف‌ها نیز صورت بگیرد.

در این جلسه همچنین حجت‌الاسلام والمسلمین حسن طارمی‌راد، مدیر علمی دانشنامه جهان اسلام با بیان اینکه عمر دایره‌المعارف‌های اختصاصی یا موضوعی در جهان بیشتر از ۱/۵ قرن نیست، گفت: در ایران تدوین دایره‌المعارف‌های موضوعی در دهه‌های ۴۰ و ۵۰ رشد یافت اما بعد از پیروزی انقلاب اسلامی بود که ما شاهد یک تحول کمی و کیفی در کار دایره‌المعارف نویسی بودیم. طارمی‌راد، دایره‌المعارف تشیع، دایره‌المعارف بزرگ اسلامی و دانشنامه جهان اسلام را از بهترین دانشنامه‌های تدوین یافته در ایران تاکنون عنوان کرد و با اشاره به کار پژوهشی طولانی برای تدوین دایره‌المعارف‌ها در ایران گفت: شاخص دانشنامه‌های ایرانی، پژوهش‌محور بودن آنهاست.

در این جلسه همچنین داوود موسایی، مدیر انتشارات فرهنگ معاصر در سخنانی با بیان اینکه ۸۰ درصد آسیب‌های مربوط به حوزه کتاب‌های مرجع به دولت برمی‌گردد، گفت: تازمانی که وزارت آموزش و پرورش ما نخواهد حوزه کتاب مرجع را در کتاب‌های درسی بگنجانند، بسیاری از معلمان ما قادر نخواهند بود از کتاب‌های مرجع استفاده کنند.

موسایی با اظهار تأسف از اینکه رویکرد مشخصی برای استفاده از کتاب مرجع در وزارت آموزش و پرورش و وزارت علوم، تحقیقات و فناوری ما وجود ندارد، ادامه داد: توسعه کتاب مرجع فقط به انتشار آن نیست بلکه مجموعه‌ای از عوامل باید دست به دست هم بدهند تا این مساله حل شود.

محمدعلی سادات، مدیر دانشنامه دانش‌گستر هم در این نشست با اشاره به روند تدوین آن گفت: حدود ۱۰ سال طول کشید که این دانشنامه عمومی از طریق بخش خصوصی، تدوین و با همکاری نزدیک به ۳۰۰ نفر از نویسندگان، مترجمان و ویراستاران در ۱۸ جلد منتشر شود. خلاصه این دانشنامه هم بعد از یک جلد برای استفاده دانشجویان یا دانش‌آموزان منتشر شد.

وی از تداوم کار روی دانشنامه دانش‌گستر خبر داد و افزود: در ۱/۵ سال اول انتشار این دانشنامه، تمامی نسخه‌های آن به فروش رفت و ما در حال حاضر مشغول انجام اصلاحات لازم هستیم و سعی می‌کنیم این مجموعه را به صورتی کامل‌تر و کم‌عیب‌تر به چاپ دوم برسانیم. بعد از این مرحله هم قصد داریم دانشنامه را روی سایت بگذاریم تا در اختیار همه قرار بگیرد.

در این نشست تخصصی همچنین کامران فانی، ویراستار و کتابشناس در سخنانی گفت: کتاب‌های مرجع به نحوی تنظیم و تألیف شده‌اند که با سرعت و سهولت، پاسخ‌ها را در اختیار مخاطبان می‌گذارند. طبیعی است جامعه‌ای که بیشتر پرسشگر است، بیشتر به کتاب‌های مرجع مراجعه می‌کند و از این رو، این آثار دماسنج فرهنگی یک جامعه هستند.

وی با بیان اینکه «ما بعد از انقلاب شاهد نوعی رونق و شکوفایی در کتاب‌های مرجع بوده‌ایم» نسبت به رسیدن امواج بحران جهانی به کشورمان، که از ظهور و گسترش دم‌افزون فضای مجازی ناشی می‌شود، هشدار داد و با بیان اینکه بحران یادشده وضعیت دایره‌المعارف‌های چاپی را تحت‌الشعاع قرار داده است، سهولت دسترسی به پاسخ افراد جامعه را، نکته‌ای راهزن خواند.

وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی در بخش بین الملل

شاخص های تولید علم بالایی روند

گزارش تصویری

کودکی ها این
ورق می خو

کتاب؛
جریان زندگی

نشستن در هوای کتاب

ماشین های
از خاطرات
می گویند

▼ خانه ترجمه و نمایش آثار ایرانی

▼ بخش بین الملل سالن کشورها

▼ استراحت پس از یک روز کتابگردی

▲ ناشران الکترونیک
و آثاری جذاب

▲ خلیج فارس؛ نمایی تازه

▶ کتاب
چشمه معرفت

بنا
رند

چاپ
کتاب

گذر از خیابان فرهنگ و هنر

کمیته فعالیت‌های جنبی نمایشگاه امسال، علاوه بر کارهای پر و پیمانی که درباره‌شان نوشتیم، خیابان «فرهنگ و هنر» را هم برپا کرده است. اگر گذرتان به این خیابان بیفتد، می‌توانید هنرمندانی را از سراسر کشور ملاقات کنید که مشغول خلق اثر هنری‌اند؛ از خطاطی و نقاشی و معرق‌کاری گرفته تا شیشه‌گری و تذهیب و سفالگری و منبت‌کاری و حتی خلق کاریکاتور و تصویرسازی. در کنار تورق کتاب‌های تازه، سرزدن به این خیابان هم خالی از لطف نیست. شاید غیر از کتاب به چیزهای تازه دیگری هم علاقه‌مند شدید. نشانی خیابان فرهنگ و هنر از این قرار است: پشت بام شبستان، همان‌جا که همه شادان با استراحت می‌کنند!

مرور ایده‌هایی ساده که قبلاً از آنها غفلت شده بود روکردن برگ‌هایی تازه در نمایشگاه کتاب

شخصیت‌ها از کتاب بیرون پریدند

سال‌های قبل چنان در هیاهوی نمایشگاه گم می‌شدیم که بعضی اوقات یادمان می‌رفت دنبال شخصیت‌های محبوب داستانی‌مان آمده‌ایم. امسال «سیلورمن»‌ها به نمایشگاه آمده‌اند تا دست‌مان را بگیرند و به دنیای داستان پرت‌مان کنند.

سیلورمن همان مسکین مدرن آمریکایی است که رضا امیرخانی در کتاب «بی‌وتن» داستانش را با آنها پیش می‌برد. برگزارکنندگان نمایشگاه امسال این شخصیت داستانی را در محیط نمایشگاه پراکنده کرده‌اند تا ما را دوباره یاد داستان‌ها ببندازند. شما دوست دارید کدام شخصیت داستانی از سال بعد به نمایشگاه بیاید؟ خب، چرا پیشنهادتان را به مسئولان نمایشگاه نمی‌گویید؟ اگر خوب چشم و گوش‌تان را باز کنید هر روز می‌توانید کسانی را ببینید که از کنارتان رد می‌شوند و در رسانه‌ها، پشت‌بند اسم‌شان «معاون...»، «رئیس...» و «مدیرعامل...» است. این روزها دست‌یافتنی‌ترین آدم‌ها، همین‌ها هستند؛ پس فرصت را غنیمت بدانید و پیشنهادتان را به آنها بگویید.

از غریبه چرا؟ از من بپرسید

یکی، دو سال قبل باید در به در دنبال غرفه اطلاعات و راهنمای نمایشگاه می‌گشتیم. تازه نقشه هم کمتر در دسترس بود و باید کلی می‌گشتی تا غرفه و محل آن را پیدا می‌کردی. اینجا آن قدر بزرگ است که خالی خالی هم که باشد هوشیارترین آدم هم در آن گم می‌شود، چه برسد به اینکه در آن، نمایشگاه هم علم کرده باشند. اما جای نگرانی نیست. امسال مردان جوان قرمزپوش در سراسر نمایشگاه پراکنده‌اند. یک گوشی و میکروفون همراه دارند و بلندگوی کوچکی را با خود حمل می‌کنند. دست‌شان هم پر از نقشه است. اگر حوصله گفتگو ندارید می‌توانید از این جوان‌های خوش‌رو و زحمتکش یک نقشه بگیرید. اگر هم راهنمایی بیشتری لازم دارید کافی‌ست سؤال‌تان را بپرسید تا از زیر و بم نمایشگاه با شما حرف بزنند. این‌طوری دیگر در نمایشگاه گم نمی‌شوید.

استان‌ها را بهتر بشناسیم

استانداران و نمایندگان مجلس پیشتر هم به نمایشگاه می‌آمدند. عکسی می‌گرفتند و جمله‌ای می‌گفتند. یا اینکه خبرنگاری زیرک از ایشان می‌پرسید: «آخرین کتابی که خواندید، چه بود و کی بود؟»

امسال این شخصیت‌های سیاسی به نمایشگاه می‌آیند تا سخنران نشست‌های «استان‌شناسی» باشند؛ نشست‌هایی که از روز ابتدایی نمایشگاه با سخنرانی مسئولان و شخصیت‌های علمی استان‌ها آغاز شده است. امروز هم شخصیت‌های استان آذربایجان شرقی با مردم صحبت می‌کنند. آخرین استانی هم که بناست به مخاطبان نمایشگاه معرفی شود استان فارس است. اگر دوست دارید در این نشست‌ها شرکت کنید می‌توانید هر روز ساعت ۱۸ تا ۲۰ به نیم‌طبقه شبستان، سرای اهل قلم مراجعه کنید.

دانلود کن، پیدا کن، برو، بخور

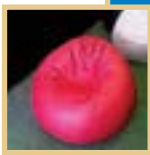
«پیدا کردن ناشر مورد نظر دشوار است!»، نه، دیگر این جمله صادق نیست. جوان‌ترهای تکنولوژی به‌دست و سن و سال داره‌ای به روز از امسال می‌توانند خیلی راحت با گوشی‌های همراه هوشمند نشانی ناشر دلخواه‌شان را بیابند. چه جوری؟ سخت نیست. همین حالا از اینترنت وای‌فای رایگان نمایشگاه استفاده کنید و نرم‌افزار نمایشگاه کتاب را از روی سایت خانه کتاب ایران برای اندروید یا آی‌اواس دانلود کنید. بعدش چه؟ بعدش می‌توانید موقعیت خود را در نمایشگاه بیابید. می‌توانید نام کتاب دلخواه‌تان را به نرم‌افزار بدهید و بفهمید کدام ناشر آن را عرضه می‌کند. علاوه بر اینها، با استفاده از جی‌پی‌اس می‌توانید مسیر درست برای یافتن ناشر و کتاب‌تان را بیابید.

ناشران در این نرم‌افزار بر اساس دسته‌های عمومی، دانشگاهی، کودک و نوجوان، آموزشی و بین‌الملل فهرست شده‌اند. نام همه کتاب‌هایشان هم در نرم‌افزار آمده است. اگر به اخبار نمایشگاه علاقه‌مند باشید، این نرم‌افزار شمارا در جریان تازه‌ترین خبرها می‌گذارد. با این نرم‌افزار نقشه کامل نمایشگاه هم در اختیار شماست. تهیه‌کننده این نرم‌افزار عقیده دارد این تازه‌ترین و کامل‌ترین نرم‌افزار مرتبط با نمایشگاه کتاب است. از آن لذت ببرید و کارتان را به مددش ساده کنید.

شادنشینی در نمایشگاه

یادتان می‌آید سال‌های قبل وقتی خسته می‌شدیم به کجا پناه می‌بردیم؟ پله‌های مصلی سال‌ها انیس و مونس ما بودند. آن قدر خسته بودیم که فکر شلوار نو و لباس عید و آفتاب داغ را نمی‌کردیم. هر کس هم رد می‌شد با پالگد کوب‌مان می‌کرد! حتی آن قدر حال نداشتیم که آخ بگوییم. امسال «هپی چیر» مهمان تازه نمایشگاه است. صندلی‌هایی برای لم دادن و نفس تازه کردن که این روزها پر مشتری است. شاید تعدادشان آن قدر نیست که همه را کیفور کند، اما بودن همین تعداد هم نعمتی است که سال‌های پیش از آنها محروم بودیم. اینکه چرا طی این همه سال ذهن برگزارکنندگان نمایشگاه به چنین ایده ساده‌ای نرسیده بود برای ما معلوم نیست، ولی حالا خیال‌مان کمی راحت‌تر است که بالاخره فرد یا افرادی پیدا شدند که کمی هم به راحتی بازدید کنندگان فکر کردند. در شبستان، شادنشینی باشید و خستگی در کنید.

نماز زیر سایه، در جای وسیع

یکی از سؤالات معمول بازدیدکنندگان سال‌های قبل نمایشگاه این بود: «نمازخانه کجاست؟» واقعاً هم یافتنش، کمی سخت بود. از این گذشته، اگر می‌خواستید از این سر نمایشگاه بکوبید و بروید آن سر نمایشگاه، کلی وقت می‌گذشت و انرژی صرف می‌شد. اما امسال نمازخانه‌ها وسیع‌تر و گسترده‌تر شده‌اند. بالا و پایین نمایشگاه، نمازخانه دارد و نگرانی بابت جای نماز خواندن کمتر شده است. نماز جماعت هم که به راه است. دیگر چه از این بهتر؟

دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی و ارائه خدمات بهداشتی - درمانی

علاوه بر سازمان بهزیستی، اورژانس و جمعیت هلال احمر که در زمینه‌های سلامت و ارائه خدمات درمانی به بازدیدکننده‌ها فعالیت می‌کنند، دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی هم دیگر همکار بخش سلامت در بیست و هفتمین دوره نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران است. وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی دستورالعمل‌های بهداشتی عرضه مواد غذایی را تدوین و به مرکز بهداشت شمال تهران (دانشگاه علوم پزشکی و خدمات درمانی شهید بهشتی) ابلاغ کرده است. بر اساس دستورالعمل مرکز یاد شده، مسئولیت نظارت بر رعایت مسائل بهداشتی در مورد تهیه و عرضه مواد غذایی و همچنین فضای محیطی نمایشگاه کتاب را این مرکز بهداشت برعهده دارد. مرکز بهداشت شمال تهران به طور مرتب از بیش از ۱۴۰ غرفه عرضه اغذیه بازرسی می‌کند و در صورتی که غرفه‌دارها در ارائه خوراکی، نوشیدنی و غذا به مردم مسائل بهداشتی رعایت را نکرده باشند، برای آنها پرونده تشکیل داده و با متخلف‌ها برخورد می‌شود. بر اساس اعلام مسئولان نمایشگاه کتاب از نخستین روز نمایشگاه تاکنون برخی غذاهای فاقد استانداردهای بهداشتی، معدوم شده‌اند و در این زمینه جای نگرانی نیست. همچنین اکیپ‌های بازرسی غرفه‌های اغذیه فروشی در دو شیفت کاری فعال بوده و بر اساس چک لیست‌ها بر عرضه اغذیه نظارت می‌کنند. همچنین این نهاد دانشگاهی - بهداشتی همکار با نمایشگاه کتاب در حوزه دیگری نیز به خدمات رسانی و فعالیت مشغول است. به گفته مسئولان نمایشگاه کتاب، دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی از نخستین روز فعالیت این رویداد فرهنگی به هشت مرکز درمانی دستور داده است برای خدمت‌رسانی به بیماران احتمالی آماده باشند. بر این اساس بیمارستان‌های امام حسین (ع)، شهید مدرس، ۱۵ خرداد، مفید کودکان، طالقانی، شهدای تجریش، لقمان حکیم و طرفه تا آخرین ساعات فعالیت نمایشگاه کتاب در آماده‌باش کامل بوده و در صورت نیاز، ملزم به ارائه خدمات به افراد بیمار اعزامی از نمایشگاه کتاب هستند. بر اساس گزارش‌های اعلام شده همه بازدیدکنندگان در محدوده مصلی بیمه هستند. در روزهای گذشته گزارش‌هایی مبنی بر نیاز برخی بازدیدکنندگان به خدمات درمانی گزارش شده بود که آن دسته از افرادی که مشکل خاصی نداشتند در اورژانس سرپایی مداوا شدند و افرادی هم که به خدمات درمانی بیشتری نیاز داشتند، به مراکز درمانی تعیین شده اعزام شدند.

همچنین مسئولان اورژانس به بازدیدکنندگان نمایشگاه برای حفظ سلامت‌شان توصیه کردند، مردم تا جایی که امکان دارد باید شرایط جسمی خود را با توجه به شلوغی و ازدحام در نمایشگاه کنترل کنند. بدین ترتیب تا حد امکان از قرار گرفتن در آفتاب مستقیم محوطه مصلی خودداری کرده و در صورت داشتن بیماری‌های خاص، داروهای مصرفی و اطلاعات بیماری را به همراه داشته باشند تا مأموران اورژانس در صورت نیاز راحت‌تر بتوانند به درمان آنها بپردازند.

خدمات بهزیستی در نمایشگاه کتاب

بیست و هفتمین دوره نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران به پنجمین روز برگزاری اش رسیده. در این دوره مانند دوره‌های پیشین، نهادهای مختلف دولتی و غیردولتی با فعالیت هماهنگ و برنامه‌ریزی شده به مدیریت معاونت فرهنگی ارشاد، برای برپایی هر چه بهتر این رویداد فرهنگی تلاش کردند. وزارت بهداشت، سازمان‌های بیمه، دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی و سازمان بهزیستی کشور از جمله این نهادهای همکار هستند که در این گزارش به فعالیت‌هایشان در نمایشگاه کتاب تهران می‌پردازیم.

شمار میلیونی بازدیدکنندگان، مزیت ویژه نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران است و در هر دوره تعداد علاقه‌مندان بازدید از نمایشگاه کتاب افزایش پیدا می‌کند. مسئولان انتظار بازدید شش میلیون نفری را از این دوره نمایشگاه دارند.

شمار قابل توجهی از علاقه‌مندان کتاب که هر ساله در مصلی حضور پیدا می‌کنند، کودکان و سالمندان هستند. قشر دیگری از مشتاقان کتاب هم از جامعه توان‌خواهان و جانبازان کشور هستند. هر چند به طور دقیق آمار این گروه از مشتاقان کتاب رصد نشده است، اما تعداد قابل توجهی از بازدیدکنندگان نمایشگاه کتاب، معلولان و جانبازان به شمار می‌روند که متناسب با شرایط‌شان نیازمند خدمات ویژه در مصلی هستند.

سالمندان و سالخوردگان در نمایشگاه کتاب به دلیل گرمای هوا و ازدحام جمعیت در سالن‌های متعدد برای تردد و بازدید از غرفه‌های مختلف با دشواری روبرو هستند که این موضوع می‌تواند مانع بهره‌گیری کامل آنها از این رویداد فرهنگی شود. از این‌رو برای رفاه حال این عزیزان خدمات ویژه‌ای در نظر گرفته شده است. ارائه چرخ دستی برای سهولت خرید یکی از این اقدام‌هاست که کمیته تسهیلات رفاهی این کار را با همکاری بانک صادرات انجام می‌دهد. همچنین برای خدمت‌رسانی به سالمندان در نمایشگاه کتاب تهران ایستگاه ویژه‌ای ایجاد شده است. به گفته مسئولان نمایشگاه، این مرکز نخستین بار به همت کمیته رفاهی و سازمان بهزیستی برای خدمت‌رسانی به سالمندان و سالخوردگان بازدیدکننده از نمایشگاه کتاب تشکیل شده است. این امکان برای رعایت حال و حرمت بزرگترها در دوره‌های پیش فراهم نشده بود.

ایستگاه سالمندان مجهز به کامپیوتر است و چندین پرسنل خدماتی به سالمندان خدمات ارائه می‌کنند. سالمندان می‌توانند با مراجعه به این مکان، کتاب‌های مورد نیازشان را اعلام کنند تا درخواست خرید کتاب‌شان از سوی پرسنل خدماتی انجام شود. همچنین در مدت زمان انتظار برای رسیدگی به تقاضای خرید کتاب‌ها، از سالمندان در این ایستگاه پذیرایی مختصری انجام می‌شود. برای رفاه حال جامعه معلولان، توان‌خواهان، نابینایان و جانبازان، علاوه بر تدارک ایستگاه‌های حمل و نقل ویژه، خدمات رفاهی دیگری در بیست و هفتمین دوره نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران در نظر گرفته شده است تا این عزیزان به راحتی بتوانند کتاب‌های‌شان را تهیه کنند. در این دوره خودروهای مخصوص جابه‌جایی این افراد در محل ورودی جنوبی مصلی مستقر شده‌اند تا آنها را به ورودی شبستان و بالعکس منتقل کنند. این خودروها به ویلچر و واکر و عصای سفید مجهز شده‌اند. همچنین استقرار مرکز مشاوره و ارائه مشورت به خانواده‌ها، جوانان و... از دیگر خدمات ارائه شده توسط سازمان بهزیستی در نمایشگاه کتاب است. در این مرکز مددکاران اجتماعی به منظور پیشگیری از آسیب‌های اجتماعی به بازدیدکنندگان مشورت می‌دهند. از طرفی برای اطلاع از وضعیت سلامت سالمندان در روزهای برگزاری نمایشگاه، امکان تست خون برای کنترل میزان قند و نیز اندازه‌گیری فشار خون در غرفه سالمندان فراهم شده است. همچنین پنج دستگاه خودرو اورژانس اجتماعی در مصلی مستقر شده است. بخش دیگری از بازدیدکنندگان نمایشگاه کتاب که با ذوق و شوق فراوان و به همراه خانواده خود به مصلی می‌آیند، کودکان هستند. امسال برای این مخاطبان کوچک و نوجوی کتاب و همین‌طور پدر و مادر و احیاناً خواهر و برادر بزرگتر و کتابخوان آنها و نیز راحتی خیال والدین و آسایش‌شان در نمایشگاه تمهید ویژه‌ای در نظر گرفته شده است. در این دوره برای این گروه سنی یک مهد کودک هم ایجاد شده تا هم بچه‌ها در ساعت حضور در نمایشگاه سرگرم شوند و هم اینکه اعضای بزرگتر خانواده بتوانند با خیال راحت کتاب‌های مورد نیازشان را تهیه کنند. مسئولان نمایشگاه کتاب هدف از راه‌اندازی مهد کودک را خدمات‌رسانی به خانواده‌های صاحب فرزند کوچک اعلام کردند.

در سرای اهل قلم کودک و نوجوان مطرح شد

حال کتاب پیش از دبستان خوب نیست

در کودکان پرورش داده و ایده‌ها و افکار نو و جدید را در آنان رشد دهد. او از تفکری بودن به عنوان یکی دیگر از شاخصه‌های کتاب کودکان زیر شش سال نام برد و گفت: در کتاب‌ها باید کودکان را به فکر کردن تشویق کنیم؛ کتابی برای این سن مناسب است که در آن طرح سوال شود و کودکان برای یافتن پاسخ فکر کنند و به دنبال راه حل باشند، این کتاب‌ها باید زمینه تفکر خلاق و انتقادی را در آنان پرورش دهد و حس کنجکاوی و جستجوگری را نیز تقویت کند. استفاده از طرح‌ها و پرسش‌های ساده در کتاب، کودکان را پویا نمی‌کند.

■ **ضرورت تنوع بخشی به کتاب‌های کودک و نوجوان**
مشاور و برنامه‌ریز آموزشی حوزه کودکان، راهکار برون رفت کتاب‌های پیش دبستانی از معضل کنونی را تنوع فعالیت‌های مختلف در تولید آثار برای این سنین دانست و افزود: باید از نقاشی در کتاب‌ها استفاده زیادی شود، زیرا نقاشی وسیله‌ای برای بیان احساسات درونی بچه‌ها است و آنها می‌توانند آنچه را که درونشان می‌گذرد با نقاشی نشان دهند، استفاده از کاردستی، تصویر خوانی، پرسش و پاسخ‌های جذاب، چیستان‌ها و ... نیز از دیگر عواملی هستند که می‌توانند در جذابیت آثار موثر باشند.

«مروری بر کتاب‌های آموزشی کشور نشان می‌دهد که ما در وضعیت خوبی قرار نداریم و چشم‌انداز پیش رو نیز چندان روشن نیست.» قاسم‌زاده با بیان این جمله ادامه داد: اکنون ۱۰ سال است که در انجمن پژوهش‌های آموزشی، کتاب‌های کودک و نوجوان آموزشی را بررسی می‌کنیم تا به آثار برتر و مناسب برسیم اما هر سال به تعداد محدودی کتاب می‌رسیم و این موضوع تاسف‌انگیز است زیرا ناشران و نویسندگان زیادی در حوزه کودک و نوجوان فعالیت می‌کنند و کتاب‌های زیادی نیز تولید می‌شوند اما متأسفانه کیفیت ندارند و کمیت جای آن را گرفته است.

این مولف حوزه روان‌شناسی در پایان سخنان خود پیشنهادهایی برای ایجاد تغییر و خروج از وضعیت موجود نیز ارائه کرد و گفت: بهتر است مسئولان و دست‌اندرکاران این حوزه، بنا را بر کار کیفی بگذارند، همچنین اگر بین نویسندگان و ناشران حوزه کودک و نوجوان با مراکز علمی و دانشگاهی ارتباط برقرار شود، قطعاً به نتیجه بهتری خواهیم رسید زیرا آنها می‌توانند نتیجه یافته‌های علمی و تجربیات خود را با یکدیگر در میان بگذارند. از سوی دیگر بهتر است کار انفرادی کمتر باشد و نویسندگان با پشتوانه یک گروه علمی فعالیت کنند زیرا فکر و کار گروهی نتیجه بهتری و مناسب‌تری خواهد داشت. وی یادآور شد: بهتر است ناشران کتاب‌های خود را قبل از انتشار، نیازسنجی و ارزشیابی کرده و سپس به تناسب نیاز مخاطبان آثار را منتشر کنند. همچنین والدین نیز باید تحت آموزش قرار گیرند تا بیش‌تر به سمت کتاب‌های آموزشی و کمک آموزشی سوق داده شوند و در نتیجه تولید کتاب برای کودکان زیر شش سال روند بهتر و مناسب‌تری داشته باشد.

دارند زیرا نویسندگی در این زمینه سخت‌تر از سایر حوزه‌هاست اما اگر نویسنده‌ای درباره روند رشد کودکان، نیازها و روان‌شناسی آنها اطلاعات نداشته و با بچه‌ها در ارتباط نباشد، آثارش برای کودکان جذابیتی ندارد.

■ **محتوا و ظاهر زیبا، دو ویژگی مهم**
دکتر قاسم‌زاده در بخش دیگر سخنان خود با بیان اینکه کتاب‌های حوزه پیش دبستانی در ۲ نوع برای کودک و درباره کودک تولید می‌شوند، گفت: شاخص‌ها و معیارهای کتاب کودک نیز به ۲ بخش تقسیم می‌شود، نخست ویژگی ظاهری و دیگر محتوای آن. درباره ظاهر کتاب باید گفت که بچه‌ها زیبایی را دوست دارند و اگر چه درک زیبایی‌شناسی ندارند اما شناخت آنها شهودی است و ذاتاً زیبایی را می‌پسندند و به همین دلیل این موضوع اهمیت ویژه‌ای دارد. در اینجا ما با این مشکل روبه‌رو هستیم که هر چه کتاب‌ها زیباتر باشند قیمت آنها نیز بالاتر می‌رود زیرا از تصویرگران ماهر و چاپ خوب و حرفه‌ای استفاده می‌شود.

وی افزود: ایمنی کتاب نیز در این موضوع اهمیت ویژه‌ای دارد زیرا برخی کتاب‌ها ضخیم هستند که اگر با بدن کودکان تماس داشته باشند ممکن است به او آسیب بزنند، همچنین جنس کاغذ یا رنگ‌های استفاده شده در کتاب نیز باید بهداشتی باشد تا برای سلامتی کودک مضر نباشد.

به گفته قاسم‌زاده، سهولت استفاده از کتاب و ویژگی دیگری است که ناشران و نویسندگان حوزه کودک و نوجوان باید توجه ویژه‌ای به آن داشته باشند زیرا بعضی از کتاب‌ها یا خیلی بزرگ هستند یا خیلی کوچک و در این میان، اندازه کتاب باید به گونه‌ای باشد که استفاده و حمل آن برای کودکان این سنین آسان باشد.

عضو هیات مدیره انجمن پژوهش‌های آموزشی درباره محتوای کتاب برای کودکان پیش از دبستان نیز توضیح داد: اگر چه محتوای مطالب کتاب‌های این سنین اهمیت دارد اما موجب نمی‌شود که ظاهر آن فراموش شود. محتوای هر کتاب باید با سن و مراحل رشد مخاطب کودک آن تطابق داشته باشد و اگر نویسندگان، کودکان را نشناسند نمی‌توانند این شاخص را رعایت کنند، محتوای این آثار باید خلاقیت را

«توجه همزمان به ویژگی‌های ظاهری و محتوایی کتاب‌های کودکان پیش از دبستانی اهمیت ویژه‌ای دارد، زیرا حال کتاب‌های این حوزه خوب نیست و باید فکری به حال آن کرد.» این نخستین جمله‌ای بود که دکتر فاطمه قاسم‌زاده، مولف و نویسنده کتاب‌های تربیتی در نشست «ویژگی‌های کتاب کودکان پیش از دبستان» به آن اشاره کرد. در این نشست که روز گذشته (شنبه ۱۳ اردیبهشت) برگزار شد، کتاب‌های کودک و نوجوان به صورت تخصصی آسیب‌شناسی شد. دکتر قاسم‌زاده با اشاره به تقسیم‌بندی رایج کتاب‌های کودکان گفت: در حوزه کتاب‌های کودک ما با سه تقسیم‌بندی روبه‌رو هستیم؛ نخست کتاب‌های خردسالان که کودکان زیر شش سال و پیش دبستانی را تشکیل می‌دهند، دوم کودکان شش تا ۱۲ سال و گروه سوم ۱۲ تا ۱۸ سال که نوجوان محسوب می‌شوند. در این میان کتاب‌های خردسالان اهمیت ویژه‌ای نسبت به دیگر گروه‌های سنی دارد زیرا پی‌ریزی نخستین فکر و اندیشه کودک در این سنین روی می‌دهد.

■ **توجه به رشد همه جانبه کودک**
او درباره ضرورت توجه به نگارش و محتوای کتاب برای این سنین ادامه داد: رشد همه جانبه کودک به خصوص رشد مغزی در سنین خردسالی منحصر به فرد است، به گونه‌ای که ۸۰ درصد مغز آنها تا چهار سالگی رشد می‌کند و پایه‌های رشد عاطفی، جسمی، اجتماعی و خلاقیت بچه‌ها تا سن شش سالگی است.

استاد دانشگاه علوم بهزیستی تهران با بیان اینکه در کشور ما به آموزش و یادگیری کودکان در این سنین توجهی نمی‌شود، افزود: در کشور ما حدود ۱۰ درصد از بچه‌ها به مراکز پیش دبستانی می‌روند، یعنی ۹۰ درصد دیگر از آموزش‌های این دوره محروم هستند و ایران در میان آمار کشورها در حال توسعه وضعیت خوبی ندارد. در دهه‌های اخیر سرانه رشد کشورها به تعداد کودکان زیر شش سال بستگی دارد که زیر پوشش‌های آموزشی قرار دارند و در این حوزه کارهای بسیار زیادی داریم که باید انجام دهیم.

این پژوهشگر حوزه کودک و نوجوان همچنین درباره اهمیت کتاب برای این سنین توضیح داد: کتاب می‌تواند روند رشد کودک را سرعت دهد. در این میان نویسندگان این حوزه کار دشواری بر عهده

مشکلات نشر کتاب در استان‌ها

قصه‌ای که پایان ندارد

نشر کتاب در سطح کشور، کار آسانی نیست و فردی که به این حوزه وارد می‌شود اگر عاشق نباشد، نمی‌تواند سختی‌ها و مصائب آن را تحمل کند. این موضوع نه تنها در تهران بلکه در استان‌ها و شهرهای مختلف کشور نیز وجود دارد. گرانی کاغذ یا مواد اولیه صنعت چاپ موضوعاتی کلان هستند که گریبانگیر درصد زیادی از ناشران شده است. در این میان اما ناشران شهرستانی به دلیل دور بودن از پایتخت و پراکندگی نامناسب امکانات در سطح کشور با مشکلات کوچک و بزرگی دست و پنجه نرم می‌کنند؛ مشکلاتی که در این گزارش به آنها نگاهی گذرا داریم.

■ مازنی‌ها و کاغذهایی گران‌تر از پایتخت

در استان مازندران بیش از ۱۴۰ ناشر مجوز فعالیت دارند که از میان آنها هشت تا ۱۰ ناشر فعال هستند. فریده یوسفی، مدیر مسئول انتشارات «شلفین» که در شهر ساری کتاب تولید می‌کند، درباره مشکلات نشر در این استان می‌گوید: «گرانی کاغذ اگر چه یکی از مشکلات عمومی ناشران سراسر کشور است اما مساله اینجاست که وقتی کاغذ به استان ما می‌رسد قیمت آن تفاوت خیلی زیادی با تهران دارد. این تفاوت قیمت گاهی حتی در هر بند به ۱۰ هزار تومان هم می‌رسد و به دنبال آن هزینه‌های فنی چاپ کتاب بالاتر می‌رود، اما مجبور هستیم قیمت کتاب‌های خود را بالاتریم تا مخاطبان و مشتریان خود را داشته باشیم؛ موضوعی که توازن موجود در اقتصاد نشر و برنامهریزی‌های ما را بر هم می‌ریزد.»

او در بخش دیگر سخنان خود به مشکل توزیع کتاب نیز اشاره می‌کند و می‌افزاید: «کتاب‌های تولید شده را فقط در کتابفروشی‌های شهر و استان خود می‌توانیم توزیع کنیم و برای عرضه آنها به سایر شهرها و استان‌ها مشکل داریم. ما چندین بار تلاش کردیم در تعاونی توزیع کنندگان تهران عضو شویم اما متأسفانه امکان آن فراهم نشد. یک‌بار هم تصمیم گرفتیم با همکاری استان‌های شمالی کشور تعاونی توزیع کنندگان راه‌اندازی کنیم، اما متأسفانه این طرح به فراموشی سپرده شد.»

به گفته وی، اگر توزیع کتاب ساماندهی شود، ناشر انگیزه بیشتری پیدا می‌کند و حرکت چرخ‌های نشر کشور سرعت بیشتری به خود می‌گیرد.

■ چاپخانه‌های فرسوده قزوین

استان قزوین، محدوده جغرافیایی محدودی دارد، به طوری که یک درصد مساحت کل کشور را در بر می‌گیرد. در این استان ۳۰ ناشر مجوز فعالیت دارند که باز هم تنها نیمی از آنها فعال هستند. سیدمحمدباقر ادیب مجابی، مدیر مسئول انتشارات «ادیب قزوین» با اشاره به مشکلات حوزه نشر در این استان، می‌گوید: «چاپخانه‌های این استان، مجموعه‌هایی قدیمی با ماشین‌آلات فرسوده هستند که برای تولید کتاب‌های با کیفیت مناسب نیستند، به همین دلیل به دنبال دریافت وام هستیم تا بتوانیم توسط جمعی از ناشران و فعالان حوزه نشر، چاپخانه راه‌اندازی کنیم. قرار است برای این کار استاندار قزوین نیز کمک کند تا بتوانیم از یک بانک وام بگیریم و اینگونه بخش عمده مشکلات خود را برطرف کنیم، اما به دلیل کمبود نقدینگی نمی‌توانیم این کار را انجام دهیم.»

او در بخش دیگری سخنان خود به مشکل کمبود ویرتین کتاب در این استان اشاره می‌کند و می‌افزاید: «سالانه کتاب‌های زیادی توسط ناشران استانی منتشر می‌شود اما مساله اینجاست که ویرتین خوب و مناسبی برای عرضه این کتاب‌ها وجود ندارد به همین دلیل در تعامل با استاندار قرار است زمینه در شهر قزوین به جمعی از ناشران داده شود تا

تجهیزات صحافی در استان یزد متأسفانه خیلی ضعیف هستند و ما مجبوریم کتاب‌ها را پس از چاپ به استان‌های همجوار ارسال کنیم تا صحافی شوند و این موضوع هزینه مضاعفی برای ما به وجود می‌آورد زیرا قیمت تمام شده کتاب بالا رفته و مخاطب از آن استقبال نمی‌کند، نیروی چاپ نیز در یزد نیروی گرانی است که بر کار ما تاثیر مستقیم دارد.»

او با بیان اینکه راه‌اندازی سیستم صحافی مدرن و به روز ضرورتی است که در استان یزد به شدت احساس می‌شود، عنوان می‌کند: «اگر شرایطی فراهم شود که مجتمع‌های چاپی مدرن راه‌اندازی شده یا برای نوسازی صنعت چاپ وام و تسهیلاتی اختصاص داده شود هزینه‌های ما کاهش چشمگیری پیدا می‌کنند و می‌توانیم قیمت کتاب را پایین‌تر بیاوریم تا هزینه‌های اضافی را در حوزه تبلیغات کتاب صرف کنیم و به نتیجه بهتری برسیم.»

■ نگین سبز ایران؛ درگیر هزینه‌های چاپ

در استان گیلان حدود ۱۳۵ ناشر مجوز فعالیت دارند که از میان آنها فقط ۳۰ ناشر فعال هستند و به صورت مستمر کتاب تولید می‌کنند. سید خشایار کیافر، مدیر مسئول انتشارات «کدپور» که در شهر رشت فعالیت می‌کند، درباره مشکلات صنعت نشر این استان می‌گوید: «عدم توزیع مویرگی کتاب در ایران مشکل عمده‌ای است که ناشران گیلانی هم با آن سر و کار دارند، این موضوع موجب شده است که کتاب‌هایمان خوب دیده نشوند و جز در محدوده استان گیلان و شهرهای آن، آثارمان توزیع نشوند؛ کتاب‌هایی که اغلب در بردارنده اطلاعات جذابی برای سایر استان‌ها هستند و قطعاً مشتری دارند.»

این ناشر گیلانی همچنین به هزینه‌های بالای تولید کتاب در استان گیلان اشاره می‌کند و ادامه می‌دهد: «قیمت کاغذ در رشت نسبت به تهران تفاوت خیلی زیادی دارد و برای خریداری کاغذ باید هزینه حمل و نقل بالایی پرداخت کنیم، از سوی دیگر مجتمع‌های چاپی برای چاپ کتاب در شهر ما فعال نیست و گاهی مجبوریم در حوزه جلدسازی هزینه‌های بالایی بپردازیم، این در حالی است که هزینه جلدسازی برای یک جلد کتاب در قم گاهی ۱۵۰۰، در تهران ۲ هزار و در شهر رشت ۴ هزار تومان است و این تفاوت‌های فاحش آسیب جدی به کار مادر حوزه اقتصادی وارد می‌کند.»

■ وباز هم مشکل چاپ در کاشان

کاشانی‌ها نیز برای تولید کتاب با مشکلات کوچک و بزرگی روبه‌رو هستند. حسینعلی پورمدنی، مدیر مسئول انتشارات «هرسل کاشان» در این زمینه می‌گوید: «ما برای چاپ کتاب‌های خود مجبور هستیم با چهار شهرستان و سه استان در ارتباط باشیم تا در نهایت بتوانیم کتابی را روانه بازار نشر کنیم، در حالی که شاید ناشران دیگر مجبور به این کار نباشند و همه کار را در استان خود انجام بدهند. به عنوان مثال ما برای دریافت مجوز باید به تهران بیاییم، برای چاپ کتاب به قم برویم و توزیع آن را در اصفهان و کاشان دنبال کنیم. این موضوع خستگی زیادی برای ما و همکاران به وجود می‌آورد و موجب می‌شود که خیلی زود خسته شویم.» او می‌افزاید: «واحد لیتوگرافی و صحافی در کاشان وجود ندارد. چاپخانه‌ها نیز کیفیت خوبی ارائه نمی‌دهند و اولین مجتمع صحافی حدود ۱۰۰ کیلومتر با ما فاصله دارد. این رفت و آمدهای میان شهری آسیب‌های اقتصادی زیادی به ما می‌زند و کار را برایمان مشکل می‌کند؛ مشکلاتی که سال‌هاست با آنها درگیریم و گویا همچنان ادامه دارند.»

هزینه جلدسازی برای یک جلد کتاب در قم گاهی ۱۵۰۰، در تهران ۲ هزار و در شهر رشت ۴ هزار تومان است و این تفاوت‌های فاحش آسیب جدی به کار نشر در حوزه اقتصادی وارد می‌کند

بتوانیم مجموعه‌ای با عنوان بوستان کتاب راه‌اندازی کنیم و کتاب‌های خود را در آنجا بفروشیم.»

■ مشکلات یزد در صحافی

صنعت چاپ اگر چه سابقه‌ای دیرین در کشور ما دارد اما به دلیل کمبود نقدینگی، بخش عمده‌ای از تجهیزات و ماشین‌آلات این صنعت کهنه و فرسوده هستند. استان یزد هم از این زمره خارج نیست و ناشران و چاپخانه‌داران آن به دلیل ضعف و کمبودهای موجود در حوزه صحافی با مشکلات عدیده‌ای روبه‌رو هستند. محمدرضا کلان، مدیر مسئول انتشارات «توز و قلم» استان یزد در این زمینه می‌گوید: «امکانات و

رامبد جوان:

حتماً به نمایشگاه کتاب بیایید

«من حتماً در نمایشگاه کتاب امسال شرکت می‌کنم و به مردم هم پیشنهاد می‌کنم این چند روز را از دست ندهند.»
اینها را رامبد جوان می‌گوید؛ بازیگر و کارگردان کم‌دی‌ساز و محبوب مردم که به بهانه بیست و هفتمین نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران، گپ و گفت کوتاهی با ما انجام داده است. او از دوستداران و خوانندگان جدی کتاب است و با اینکه این روزها سرش خیلی شلوغ است، به عشق کتاب و کتابخوانی، جواب سوالات ما را می‌دهد که در ادامه می‌خوانید.

■ پرداختن به طنز و ساخت فیلم و سریال در ژانر کم‌دی نیاز به هوش و مطالعه دارد تا موضوعاتی که به آن پرداخته می‌شود به هجو کشیده نشود، شما چقدر داشتن مطالعه را در کار طنز لازم می‌دانید؟

خیلی زیاد، مطالعه در هر زمینه فکری لازم و ضروری است. با توجه به اینکه ساخت فیلم طنز به‌طور مستقیم با مردم سرو کار دارد، کاری حساس به شمار می‌آید و اگر مطالعه و تحقیق در این زمینه صورت نگیرد، آن کار تو ذوق مردم می‌خورد و خیلی سریع بازتاب‌های منفی آن در شهر پرمی‌شود.

■ شما به عنوان طنزپرداز، بیشتر کتاب‌های طنز می‌خوانید یا اینکه کتاب‌های فلسفی و سیاسی هم در کتابخانه شخصی تان وجود دارد؟

من خیلی کتاب می‌خوانم، کتاب‌های فلسفی هم می‌خوانم. گاهی یک سوژه فلسفی می‌تواند تلنگری برای ساخت یک فیلم طنز باشد.

■ پس ما باید منتظر یک فیلم متفاوت از شما باشیم؟
حتماً، اگر بتوانم کاری برای فرهنگ مردم و کشورم انجام بدهم، دریغ نمی‌کنم. واقعا از ضعف‌های موجود در فرهنگ کشورمان عذاب می‌کشم.

■ فکر می‌کنید مردم برای اینکه بیشتر به سمت کتاب خواندن بروند تا خیال شما هم در مورد این مساله راحت شود، دور بین شما بتواند تا حدودی به رفع این مشکل کمک کند؟

نداشتن فرهنگ مطالعه در کشور ناراحت‌کننده و سرانه آن خیلی پایین است، با یک فیلم یا دو فیلم نمی‌شود این فرهنگ را درست کرد. اما من فیلم‌هایم را می‌سازم و امیدوارم آنها به فراگیر شدن فرهنگ مطالعه کمک کنند.

■ مردم ما خیلی دوست دارند که بدانند ستاره‌های محبوب‌شان چه کتاب‌هایی در خلوت‌شان می‌خوانند، شما در زمان‌های تنهایی چه کتابی می‌خوانید؟

«بالاخره یک روز قشنگ حرف می‌زنم»؛ این کتابی است که من در حال خواندن آن هستم و به مردم هم می‌گویم این کتاب را بخوانند.

■ شما را در بیست و هفتمین نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران می‌بینیم؟

بله، حتماً حتماً من به نمایشگاه می‌آیم و به همه مردم هم پیشنهاد می‌کنم که حتماً به نمایشگاه بیایند.

امین زندگانی:

کتاب خواندن اکسیژن می‌خواهد

امین زندگانی با «زن شرقی» و «وکلاي جوان» وارد سینما و تلویزیون شد و از آن دسته بازیگرانی است که کتاب در زندگی هنری و شخصی‌اش تاثیر داشته است، شاید هم زندگانی در آینده نزدیک، نوشتن را آغاز کند.

■ با وجود این شرایط که به زعم شما اکسیژن برای روح و شرایط برای مطالعه وجود ندارد، زمانی که شما به منزل تان می‌روید، برای خواندن کتاب وقت می‌گذارید؟

بله، من هم با عادت کردن به این شرایط، شروع به خواندن کتابی کرده‌ام که اسم آن «سرزمین من» است و به شما هم توصیه می‌کنم این کتاب را مطالعه کنید.

■ اگر بخواهید به مردم پیامی بدهید برای اینکه کتاب را بیشتر دوست داشته باشند و با آن آشتی کنند، چه می‌گویید؟

من نمی‌توانم با یک جمله کاری کنم که مردم با کتاب آشتی کنند، اما امیدوارم نویسنده یا نویسندگانی در کشورمان پیدا شوند و جمله‌ای بنویسند که حق واقعی نیاز روحی انسان را به مطالعه ادا کنند. من به این موضوع تا حدودی خوش‌بینم، چون در چند ماه گذشته مردم با سینما آشتی کردند و دلیلش احترام به خواسته‌های مردم بود، پس اگر این احترام ادامه داشته باشد، مردم هم از رویدادهای فرهنگی و هنری کشور استقبال می‌کنند.

■ این آشتی، شاید با هدیه دادن کتاب انجام شود. بله، من با این پیشنهاد شما موافقم و خودم هم همیشه به خانواده و دوستانم کتاب هدیه می‌دهم. البته این روزها در کنار کتاب باید گوشی تلفن همراه هم هدیه بدهیم!

■ نگاه شما و خانواده تان نسبت به نمایشگاه کتاب چیست؟
اشتیاق و خوشحالی زیاد بابت برپایی نمایشگاه و دمخور بودن ۱۰ روزه با کتاب‌های مختلف. من هر سال به نمایشگاه کتاب می‌آیم و یادم هست از زمانی که سمن خیلی کم بود با خانواده‌ام به نمایشگاه کتاب می‌آمدم.

■ با این اوصاف، بیست و هفتمین نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران شروع شده، آیا شما را هم امسال در مصلی می‌بینیم؟
بله، حتماً. خیلی دوست دارم در نمایشگاه امسال شرکت کنم. اگر برنامه‌های کاری‌ام این فرصت را بدهد، حتماً شما را در مصلی می‌بینم.

■ تا حالا به این موضوع که خاطرات زندگی خودتان را کتاب کنید، فکر کردید؟

همه آدم‌ها و به‌خصوص ایرانی‌ها به دلیل ذوق هنری‌ای که دارند، دوست دارند خاطرات زندگی خودشان را کتاب کنند. من هم به این موضوع فکر می‌کنم و شاید هم روزی در خلوت‌م بنویسم و زندگی‌ام را بنویسم.

■ شما در آثار مذهبی مهمی مثل سریال‌های «معصومیت از دست رفته» و «مختارنامه» به خوبی ایفای نقش کردید. کتابی در این زمینه خواندید که به شما کمک کند؟

من هم مثل بقیه بازیگران این دو سریال فاخر به دلیل اینکه

ایفای نقش یک شخصیت مذهبی و تاریخی احتیاج به مطالعه دارد، برای آشنایی بیشتر با فضای آن دوران به دنبال منابع مکتوب گشتم و طبیعتاً خواندن این منابع مرا برای اجرای نقش‌ها یاری کرد. البته در سریال مختارنامه، داوود میرباقری با معرفی یک سری کتاب در آشنایی با فضای فیلم به ما کمک کرد.

■ شما خودتان برای خواندن، چه کتابی را به مردم معرفی می‌کنید؟

ما فرهنگ مکتوب زیبایی داریم که گاهی یا بهتر است بگوییم چند وقتی است که فراموش شده است. من اگر بخواهم دین خودم را به مردم، کشورم و فرهنگ ادا کنم، کتاب «هزار و یک شب» را معرفی می‌کنم. مردم ما با خواندن کتاب هزار و یک شب تازه متوجه می‌شوند که چقدر از کتاب‌های داستان دنیا و حتی فیلم‌ها با اقتباس از این کتاب ارزشمند نوشته و ساخته شده‌است.

■ در سال‌های اخیر، مردم به کتابخوانی و به طور کلی مطالعه کم توجه شده‌اند و دیگر حوصله خواندن کتاب را ندارند. فکر می‌کنید دلیل این موضوع چیست؟

مردم ما در شرایط سخت اقتصادی و آلوده‌ترین شهر دنیا زندگی می‌کنند؛ این دو موضوع دلایل اصلی کم‌حوصله شدن آنهاست. ما هوای تمیز و اکسیژن نداریم، با این وضع

معاون اجرایی ستاد احیای امر به معروف و نهی از منکر:

همه برای ساختن فضایی سالم بکوشیم

از سال قبل، با تدبیر مسئولان نمایشگاه کتاب و تلاش شورای احیای امر به معروف و نهی از منکر، ستادی با عنوان ستاد احیای امر به معروف و نهی از منکر در نمایشگاه کتاب مستقر شد که به موجب آن ایجاد امنیت اخلاقی در نمایشگاه بر عهده این ستاد بود. این ستاد، امروز یکشنبه، در پنجمین روز نمایشگاه، با پخش کردن شاخه‌های گل و کارت‌های تشکر بین غرفه‌داران و مردم، قصد دارد فضای بیست و هفتمین نمایشگاه بین‌المللی کتاب را صمیمی‌تر کند.

در همین رابطه پرویز خدابخش، معاون اجرایی این ستاد گفت: ستاد احیای امر به معروف و نهی از منکر، اولین بار در سال ۹۲ در نمایشگاه بین‌المللی کتاب استقرار پیدا کرد که به دلیل استقبال مردم و براساس نظرسنجی‌ها که میزان رضایت ۹۰ درصدی مردم را نشان می‌داد، در سال ۹۳ نیز فعالیت این ستاد در نمایشگاه کتاب ادامه پیدا کرد.

خدابخش در خصوص اهمیت ستاد امر به معروف و نهی از منکر عنوان کرد: نمایشگاه کتاب پیشانی کار فرهنگی در ایران است و بر همین اساس، مستقر بودن این ستاد در مصلی ضروری است.

وی ادامه داد: با توجه به فعالیت ستاد احیای امر به معروف و نهی از منکر، دیگر نیازی به پیگیری موارد اخلاقی از سوی گشت ارشاد یا نیروی انتظامی نیست و این مساله از لحاظ روانی نیز باعث آرامش خاطر مردم عزیز می‌شود.

معاون اجرایی ستاد احیای امر به معروف و نهی از منکر عنوان کرد: در حال حاضر ۷۰ آمر به معروف و ناهی از منکر در سالن‌ها، غرفه‌ها و محوطه‌های دیگر نمایشگاه حاضر هستند که در صورت مشاهده مسائل غیر اخلاقی تذکر خواهند داد.

خدابخش به حوزه وظایف ماموران ستاد امر به معروف و نهی از منکر اشاره کرد و افزود: تذکرات اخلاقی فقط به صورت لسانی است و ماموران، به هیچ عنوان حق درگیری لفظی و فیزیکی با مردم را ندارند.

وی در خصوص موارد غیر اخلاقی گفت: عمده تذکرات اخلاقی مربوط به مسائل پوششی و آرایش بانوان است که حضور ماموران امر به معروف و نهی از منکر باعث ایجاد امنیت اخلاقی می‌شود و در بسیاری از مواقع نیازی به تذکر لسانی نیست.

معاون اجرایی ستاد احیای امر به معروف و نهی از منکر در خصوص شکایت‌های رسیده به ستاد گفت: تا به حال شکایتی مبنی بر رفتار نادرست ماموران ستاد دریافت نکرده‌ایم و اعتراضی هم اگر شده در خصوص کم‌کاری ماموران و تذکر ندادن به موارد اخلاقی بوده است.

وی خواستار نگاه درست به مساله امر به معروف و نهی از منکر شد و ادامه داد: مقوله امر به معروف و نهی از منکر یک امر واجب است و باید برای سالم‌سازی فضای نمایشگاه، همه دست به دست هم دهند و عفاف را نهادینه کنند.

خدابخش در ادامه، اظهارات مسئولان در نشریات داخلی نمایشگاه کتاب را مهم خواند و افزود: از همه می‌خواهم در اظهارات‌شان در نشریات داخلی نمایشگاه، بیشتر به مساله عفاف بپردازند تا این موضوع به درستی دیده شود و ان شاء الله فضایی سالم را بسازیم.

در نشست بررسی دانشنامه فاطمی مطرح شد

مقالات دانشنامه‌ها باید مستند باشند

شده است. همچنین مقالات دیگری با عنوان‌های رابطه حضرت فاطمه (س) با پدرشان، رابطه حضرت فاطمه (س) با حضرت خدیجه (س)، تولد حضرت فاطمه (س)، برادران و خواهران حضرت فاطمه (س)، ازدواج حضرت فاطمه (س) و رابطه ایشان با حضرت علی (ع) در دانشنامه فاطمی وجود دارد.

حسامی به مبحث مهمی در دانشنامه فاطمی اشاره کرد و گفت: فرزندان حضرت فاطمه (س) جزو مباحث مهمی است که بخش مهمی از تاریخ زندگی ایشان را شامل می‌شود و تفاوت آرای بسیاری هم در این زمینه وجود دارد، به همین دلیل در این دانشنامه برای هر کدام از فرزندان ایشان مقاله‌ای جدا به نگارش در آورده‌ایم.

موضوع مهم دیگر در این دانشنامه بحث فدک بود که وی در این خصوص هم توضیح کاملی ارائه داد: بحث فدک، همیشه موضوع مهم و چالش برانگیزی در خصوص زندگی حضرت فاطمه (س) محسوب می‌شود که در این دانشنامه به این موضوع و همچنین زنانی که همراه ایشان بودند به صورت علمی پرداخته شده است.

در ادامه این نشست، حجت الاسلام والمسلمین زراعتیان، مدیر فنی و علمی دانشنامه فاطمی (س) در خصوص دانشنامه‌نگاری گفت: دانشنامه‌ها جایگاه ویژه‌ای در میان اهل دانش پیدا کرده‌اند و در واقع ابزار نوبی در این زمینه محسوب می‌شوند. دانشنامه فاطمی جزو دانشنامه‌هایی بوده که بر محوریت فرد نگارش شده و با تلاش دوستان رونمایی شد. به نظر من شایسته است که این کتاب به زبان‌های اصلی دنیا ترجمه شود.

زراعتیان گفت: مقالات دانشنامه‌ای بزرگترین موضوع یک دانشنامه به شمار می‌رود و در نگارش آنها نباید هیچ ادعایی وجود داشته باشد. همچنین در این مقالات باید نکته استنادی بدون استناد قابل قبول نیست. این استنادها هم براساس سندهای اصلی باشند و اگر سندها در دسترس نبودند به اجبار از سندهای دست دوم استفاده می‌شود.

دانشنامه فاطمی (س) با حضور حجت الاسلام والمسلمین حسامی، عضو هیات علمی پژوهشکده دانشنامه فکری و دینی و حجت الاسلام والمسلمین زراعتیان، مدیر فنی و علمی دانشنامه فاطمی (س) در سرای اهل قلم رونمایی و بررسی شد.

در این نشست حجت الاسلام والمسلمین حسامی در خصوص آغاز فعالیت‌های پژوهشکده دانشنامه‌نگاری گفت: این پژوهشکده در سال ۷۹ که به نام حضرت علی (ع) نام‌گذاری شد، فعالیت خودش را آغاز کرد و پس از گردآوری دانشنامه حضرت علی (ع)، به گفته آیت الله جوادی آملی به گردآوری دانشنامه حضرت فاطمه (س) پرداختیم. از سال ۸۱ تا ۸۳ نیز پژوهشگران به جمع‌آوری مقالاتی در این زمینه مشغول شدند.

وی در خصوص موضوعاتی که در دانشنامه فاطمی (س) به آن پرداخته شده، گفت: این دانشنامه در ۶ جلد گردآوری شده که در جلد‌های اول و دوم آن به موضوعاتی درباره حیات و منزلت حضرت فاطمه (س) پرداخته و در ذیل این سه موضوع، مقالات متفاوتی هم نوشته شده است.

حسامی ادامه داد: جلد سوم دانشنامه فاطمی (س) درباره حکمت و معارف علمی حضرت فاطمه (س) است و جلد‌های چهارم و پنجم این دانشنامه به موضوع زن و خانواده می‌پردازد. از آنجایی که زن و خانواده از موضوعات اصلی و مهم جامعه اسلامی به شمار می‌رود و به دلیل اینکه حضرت فاطمه (س) از الگوهای اصلی زنان جامعه هستند، ما در جلد ششم این دانشنامه نیز به مباحث اجتماعی زن و خانواده پرداختیم.

حجت الاسلام والمسلمین حسامی در ادامه نشست به معرفی بخش‌های موجود در شش جلد دانشنامه فاطمی (س) پرداخت و گفت: در جلد اول دانشنامه، دیباچه و مقدمه وجود دارد که به ترتیب توسط آیت الله رشاد و تیم نویسندگان تنظیم شده است. وی افزود: زندگی حضرت فاطمه (س) عنوان مقاله دیگری است که در این دانشنامه وجود دارد و توسط من گردآوری و تنظیم

بحث فدک، موضوع مهم و چالش برانگیزی در زندگی حضرت فاطمه (س) محسوب می‌شود که در این دانشنامه به این موضوع و زنانی که همراه ایشان بودند به صورت علمی پرداخته شده است

حدیث کتاب

پیامبر اکرم (ص)
هر که دانش بجوید، مانند کسی است که روز خود را به
روزه گذراند و شبش را به عبادت.

بیانات مقام معظم رهبری

من به کارهای هنری و تلویزیون و سینما یا از این قبیل چیزها خیلی
اعتقاد دارم اما کتاب نقش به‌خصوصی دارد. جای کتاب را هیچ چیزی پر
نمی‌کند.

فراسوی مرزها

آمریکا

آمار مطالعه در آمریکا ضد و نقیض است. مثلاً برخی نشریات
آمریکایی از اوضاع وخیم کتابخوانی خبر می‌دهند و می‌گویند
عادت مطالعه در این کشور روبه‌فراموشی است، اما عده‌ای نیز
اعتقاد دارند این معضل فقط درباره‌ی قشر جوان است. گزارش‌ها
نشان می‌دهد کمتر از یک سوم نوجوانان ۱۳ ساله آمریکایی
کتاب می‌خوانند و هر چه بزرگ‌تر می‌شوند، این عادت پسندیده
در میان‌شان کمرنگ‌تر می‌شود، تا آنجا که میانگین مطالعه
در سنین ۱۵ تا ۲۴ سال تنها ۷ دقیقه تخمین زده شده. البته
این آمار، مربوط می‌شود به مطالعه کتاب‌های غیر درسی. البته
هر گونه که بخواهیم حساب کنیم، آمار مطالعه بین نوجوانان
آمریکا وضعیت خوبی را نشان نمی‌دهد و پژوهشگران این عرصه
معتقد هستند، مردم آمریکا به دلیل رواج تکنولوژی، گسترش
ابزارهای سرگرمی و عمومیت یافتن سینما و تلویزیون، از کتاب
غافل شده‌اند. بر اساس تحقیقات، یکی از خطرات بزرگی که
قشر جوان آمریکا را تهدید می‌کند، مصرف مواد مخدر است.
دولتمردان آمریکا قصد دارند از طریق رواج مطالعه جلوی
بسیاری از مفاسد اینچنینی را بگیرند.

پیشنهاد ویژه

دایره‌المعارف شش جلدی زن مسلمان

دانشنامه فاطمی، دایره‌المعارفی
است شش جلدی، مشتمل بر ۱۱۷
مدخل کلان در دو بخش عمده:
الف. تبیین زندگانی، سیره و تعالیم
حضرت فاطمه(س) (به مثابه نمونه
عینی زن مسلمان) ب. تحلیل علمی

و نظری مباحث مربوط به حرمت و حقوق زن، هویت و منزلت
نهاد خانواده با استناد به منابع اندیشه دینی و توجه به آرای جدید
و نظر ها و نیازهای معاصر. دانشنامه فاطمی، در کنار مداخل کلان،
مداخل فرعی نیز دارد که حول سه محور دسته‌بندی شده است:
الف. تاریخ زندگانی و سیره حضرت و منزلت و جایگاه ایشان. ب.
اندیشه و تعالیم فکری حضرت و همچنین پرداختن به مباحث
حکمی و معارف دینی ج. ماهیت و مرتبت و حقوق و حرمت زن و
نهاد خانواده تحت عنوان «زن و خانواده». اگر بخواهیم برآیندی
کلی برای این محصول در نظر بگیریم، در این شاخصه‌ها خلاصه
شده است: ۱. مرجعیت علمی ۲. ارائه الگوی زن مسلمان ۳. دفاع
عالمانه از حقایق تاریخی ۴. فراهم ساختن امکان سنجش و
قضاوت علمی ۵. ارائه منظومه معرفتی.

اردیبهشت کتاب

ویژه بیست و هفتمین

نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران

■ زیر نظر: کمیته روابط عمومی و اطلاع رسانی

■ سردبیران: رضا معصومی، محسن فرجی

■ همکاران: یاسر سماوات، کمال صادقی، یاسر نوروزی،

حسام مطهری، داود پنهانی، ساره گودرزی، حسن همایون،

الهام برمکی، الهام عدیمی، نغمه فتاحی، حمیدرضا حافظی،

زینب کاظم خواه

■ ویراستار: حسین محمدیانی

■ حروفچین: سودابه بیات

■ عکس‌ها: چاوش همانندی، داود پورامجد، پیمان داور پناه،

کیا رستار، نجمه صادقی، زهرا قنبری، محمدرضانیک فر

■ مدیر هنری: محمد مهدی اشرف سمنانی

■ تاریخ بشری بیانگر آن است هیچ چیزی در نهایت نانوشته نمی‌ماند. نفوذ واژه، بی‌همتاست. کلام، لهیب دارد. هیچ چیز و هیچ کس نخواهد
توانست در مقابل این نیروی لایزال بایستد. اندیشه هر جایی که باشد، سر آخر از پشت دیوار نانوشته‌ها، از پس دیوار متن سفید، بیرون می‌آید و
به هیات «کتاب» متجلی می‌شود؛ کام بشر سیراب می‌شود....

سخنان بزرگان

■ فرانسیس بیکن

کتاب‌ها کشتی‌هایی هستند که از دریا‌های وسیع زمان می‌گذرند.

■ اسکار وایلد

من از صدقه سری تلویزیون بسیار چیزها آموختم. به محض
اینکه کسی آن را روشن کند، می‌روم به کتابخانه‌ام و کتابی خوب
می‌خوانم.

■ شارل دسکونرا

یک کتاب خوب را باید در جوانی خواند، سپس در میانسالی و بار
دیگر در پیری، چنان که یک بنای زیبا را باید در روشنی بامداد و
در نیمروز و در مهتاب دید.

■ رابرتسون دیویس

بخش بزرگی از کشورها را می‌توان در کتاب‌ها پیمود.

■ اندرو لنگ

پس از آنکه از دست استادان رستیم، اینکه چند مرده حلاج
می‌شویم بستگی دارد که چه بخوانیم. بزرگ‌ترین دانشگاه
مجموعه‌ای از کتاب هاست.

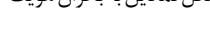
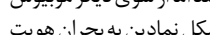
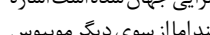
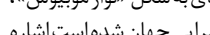
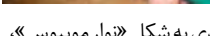
حکایت کتابت

مناظره کتابفروش و دارو فروش

یکی از معضلاتی که همیشه درباره کتاب وجود دارد نخواندن
آنهاست. البته ممکن است کتابخانه‌ای داشته باشید که همه
کتاب‌های آن را نخوانده باشید، اما در هر حال اینکه همه
کتاب‌های کتابخانه‌تان دست‌نخورده مانده باشد، یک فاجعه
به حساب می‌آید.

البته این مسئله درباره کتابفروش‌ها صدق نمی‌کند. در این
باره می‌گویند در یکی از شهرهای نه‌چندان دور، دارو فروش و
کتابفروشی در همسایگی هم بودند و مغازه هر دوی آنها دیوار
به دیوار هم بود.

روزی دارو فروش وارد مغازه کتابفروش شد و کتابی را که تازه
چاپ شده بود برداشت و نگاهی کرد و پرسید: «این کتاب
خوبیه؟» کتابفروش گفت: «نمی‌دونم. نخوندمش» دارو فروش
گفت: «من تعجب می‌کنم شما چطور کتاب‌هایی رو می‌فروشید
که خودتون اونهارو نخوندین؟» کتابفروش در پاسخ او گفت:
«تعجبی نداره. مگه شما همه داروهای رو که می‌فروشید،
خورده اید؟!»

یکی از عجیب‌ترین کتاب‌های دنیا، رمانی است نوشته گابریل جوزیپو پیچی. این کتاب، روی کاغذ
نوشته شده است اما کاغذی که شبیه نوار موبیوس است. در توضیح «نوار موبیوس» باید گفت، این
نوار اکتشاف یکی از ریاضی‌دانان آلمانی به نام آگوست فردیناند موبیوس است و در واقع نام «نوار
موبیوس» برگرفته از نام همین دانشمند است. برای درست کردن «نوار موبیوس» کافی است یک
سر نوار را ثابت نگه دارید و سر دیگر آن را ۱۸۰ درجه بچرخانید و سپس دو سر نوار را به هم وصل
کنید. گابریل جوزیپو پیچی در رمان «دوران موبیوس» چنین کاری کرده است. تمام رمان او روی کاغذی به شکل «نوار موبیوس»،
واژه‌ارایی و صفحه‌بندی شده است. او با این چاپ عجیب و نمادین، به بحرانی که دامنگیر داستان‌سرایی جهان شده اشاره
دارد. شخصیت اصلی داستانش، موبیوس، باید بمیرد تا داستان نویس بتواند داستانش را تمام کند اما از سوی دیگر موبیوس
خودش نویسنده داستان است و اگر بمیرد، متنی تولید نمی‌شود! برای نشان دادن این بحران (که به شکل نمادین به بحران هویت
در آمریکا اشاره دارد)، گابریل جوزیپو پیچی از چنین ساختاری استفاده کرده.